

מקץ

מענה על שאלות רבות בפרשה

בריאות והצלחה ושמחת חיים לידידי

רבי יוסף בן דייזי

בזכות זיכוי הרבים

הודו לה' ניתן להשיג וטהר לבנו – "כרך דברים"

ובימים הקרובים בס"ד

וטהר לבנו "שמות"

כ-900 עמודים

ואנא התפללו שהנדיה הנכבד אברהם בן שושן נ"ו
יצליח ותשרה ברכה גדולה בעסקיו אמן.

לקבלת הספר - בתיאום אצל: ריינר אשדוד, בני ברק, ראשון לציון, 0527120333
106855@gmail.com

[illegible]

מִרְנָה שֶׁר הַתּוֹרָה רַבִּי חַיִּים קֵינִיבֶסְקִי זצ"ל הֵעִיד
הַסֵּפֶר "מַעֲוָר מְאֹד" לִירֵאת שָׁמַיִם, לְמִידוֹת טוֹבוֹת, וּלְלִמּוּד תּוֹרָה

ומרן שר התורה, בקבלתו הספרים שר כמה פעמים בהתלהבות:
 "וטור לבנו בתורתך ודבק לבנו במצוותיך ויחד לבבנו לאהבה וליראה את שמך"
 נוסח שלא נמצא בסידורי התפילה ובמקורות

וטהר לבנו - מקץ

ויהי מקץ שנתים ימים

דרך שר המשקים, ופעלו היה בגדר ההשתדלות המותרת. **ובכל** זאת טעה יוסף, כי הוא חשב שהוא יצא בתחנונים על ידי בקשת טובה משר המשקים וגם בקשת חנינה מפרעה שיחוס עליו, **אבל** ה' רצה **שיוסף לא יצא בתחנונים** ולא מתוך רחמים ומתוך טובה של שר המשקים, **אלא מתוך כבוד שזקוקים ליוסף**, ויוסף עושה טובה כשהוא בחוץ ומציל את העולם (ובפרט שיוסף כבר ראה שתחנונו לא יעלה ולא הועיל). **ואכן** כך באמת קרה, יוסף יצא כי פרעה היה חייב דחוף פותר חלומות ואיש שיציל את מצרים ואת העולם מרעב קשה ומתמשך.

על כן המדרש מתחיל בעובדה שיוסף כל כולו חי רק מתוך ביטחון בבורא עולם, אבל בכל זאת גם צדיק בעל ביטחון כיוסף יש לו ללמוד שדרכי בורא עולם בהשגחתו עליו, היא לא על ידי תחנונים לשקרנים, **למרות** שהיה אפשר לפרש את הסימנים שעליו להתחנן, שהרי באותו זמן עדיין לא ידע שפרעה יחלוש ושיהיה רעב בכל הארץ.

וראיתי בשם הגאון **רבי חיים מבריסק** שטען לגאון **רבי שמעון שקופ** שמצד ההשתדלות אכן היה מותר ליוסף לבקש שששר המשקים יזכור אותו פעם אחת אבל לא לבקש פעמיים, אמנם יוסף נענש גם על הפעם הראשונה אפילו שהיה לא הייתה מיותרת, כי ברגע שיש השתדלות מעל הנצרך אזי כל ההשתדלות כולה הופכת לחיסרון בביטחון, ועיין בסוף פרשת וישב שהארחנו בעניין זה לעומק הדברים בס"ד.

ללמדנו, שעלינו להתחזק באמונה ובהשגחה העליונה, ולמרות שחייבים לעשות השתדלות למען הפרנסה בכל זאת עלינו להיזהר לא לעשות השתדלות יותר מידי, כי אז אנחנו הופכים את כל ההשתדלות לחיסרון באמונה ואיך נזכה לברכה במעשי ידינו???

ומצד שני בכל מה שנוגע למלחמת היצר ועתידנו הרוחני, בעניין זה מלבד התפילות והתחנונים לבורא עולם, מכל מקום חובה עלינו לעשות כל מה שביכולתנו גם בדרך הטבע להתמודד ולנצח במלחמת היצר, וככה לימד אותנו יעקב אבינו שלקראת עשו לא הספיקה לו הבטחת בורא עולם שיגן עליו ויחזירו לארץ ישראל בשלום, ולא נרגע מפחדו למרות שראה שכבר ניצח את לבן הרשע ואת המלאך של עשו, אלא בכל זאת הוא עשה כל פעולה גשמית שמסוגלת בדרך הטבע להציל אותו עצמו ומשפחתו מפני עשו הרשע, עד כדי כך שאפילו חילק את העם ל 2 מחנות, ומעשה אבות סימן יפה לבנים!!! שנגד היצר הרע חייבים להשקיע את כל הכוחות והפעולות שיש בכוחנו לפעול בדרך הטבע.

ובנוגע אלינו, חייבים אנחנו לחסום כל פרצה אפשרית ליצר הרע, ולא לסמוך רק על עצמנו שאנשים אחראים ובוגרים אנחנו, ולא לסמוך רק על תפילות ולימוד תורה בהתמדה ועשיית מצוות, כי היצר יכול להפיל כל יהודי בפרט כשהשאר ליצר הרע פתחים פתוחים ולא חסומים, ונכון שאלף פעמים אתה תתגבר ואפילו לא תחשוב על צד של עבירה, אבל בפעם האלף היצר בפתאום מתפרע וינצח אותך בקלות דרך הפתחים הפרוצים ח"ו, אז מהרגע להתחיל לחסום שלא יהיה ליצר שום פתח ופרצה, והרוצה להיטהר מסייעים בידו אמן.

מקץ שנתים

ולפי זה מובן עניין נוסף שכתוב **"שהריצו את יוסף מן הבור למלך"**, וראיתי על זה הסבר נפלא **מהאדמו"ר מסקולען** שטוען שיוסף זכה בזה **מידה כנגד מידה - כנגד מה שיוסף ברח מעבירה עם אשת פוטיפר**.

ולכאורה לא תמיד זה טוב לקבל בבת אחת ובלחץ דברים טובים, כי ההתרגשות הגדולה עלולה לגרום נזק?? וכאן אצל יוסף זה היה **לחץ פתאומי ומהיר אחרי 12 שנה בבור**.

אבל אצל יוסף מצב שכזה לא יצר סכנה, כי יוסף הצדיק חי בביטחון מושלם בבורא עולם, וגם כאמור יוסף הרגיש שבורא עולם זוכר אותו וממתין לישועתו, ולכן **הוא לא היה מופתע**.

כי יוסף הצדיק **הרגיש והאמין בישועת ה'** שהיא **כהרף עין**, והרגיש בחוש שהקב"ה זוכר אותו, וכל יום משך אותם שנתים ששר המשקים שכח אותו הוא הרגיש שה' לצידו וכאמור.

כתוב במדרש רבה פ"ט אר"ש בר אבא **"אשרי הגבר אשר שם ה' מבטחו"** זה יוסף, **"ולא פנה אל רהבים"**, שעל ידי שיוסף אמר לשר המשקים וזכרתי וזכרתי לפרעה, נוספו לו עוד שנתים בבור האסורים. **והמפרשים** מקשים שדברי המדרש נראים כסותרים, **שמצד אחד** נראה שיוסף הוא בעל בטחון, **אך מצד שני** יש ביקורת שטעה ופנה לרהבים שזה חוסר ביטחון בה', **ואם כן** למה קיבל תחילה את התואר בעל הביטחון???

ונראה, שאכן ברור שיוסף החזיק מעמד בכל הניסיונות רק מכוח הביטחון, ולכן כשראה שבמקום להיזרק לבור עם אסירים רגילים או גרוע מכך לבור של אסירים עבדים, הוא נזרק לבור אסורים של הצווארון העליון - של השרים והמכובדים, זה הוכיח לו שבורא עולם משגיח עליו ונוטה חסדו עליו גם במצב נוראי זה. **נכון** שהיה אפשר להסביר שרצו שיוסף ישרת את השרים בכלא, או שיוסף בחכמתו יעזור לשר בית האסורים, **ואכן** ראינו שיוסף בלי שנדרש אכן שירת את השרים בבור האסורים, **אבל** יוסף קיבל זאת כהשגחה מיוחדת מבורא עולם שכנראה דרכם הוא יצא החוצה מבור האסורים.

ולכן כאשר השרים חלמו והם פנו אליו ואכן הוא פתר להם נכון, זה הוכיח לו שלא טעה בדרכי ההשגחה והבין שדרך שר המשקים ה' יוציא אותו לחירות, **וכן** אמר לשר המשקים: הזכר אותי לפני פרעה **"והוצאתני מן הבית הזה"** - בלשון **ודאית**, כי היה בטוח שאכן הוא יצא לחירות.

ללמדנו, שעלינו להתחזק באמונה ובהשגחה העליונה, ולמרות שחייבים לעשות השתדלות למען הפרנסה בכל זאת עלינו להיזהר לא לעשות השתדלות יותר מידי, כי אז אנחנו הופכים את כל ההשתדלות לחיסרון באמונה ואיך נזכה לברכה במעשי ידינו???

ומצד שני בכל מה שנוגע למלחמת היצר ועתידנו הרוחני, בעניין זה מלבד התפילות והתחנונים לבורא עולם, מכל מקום חובה עלינו לעשות כל מה שביכולתנו גם בדרך הטבע להתמודד ולנצח במלחמת היצר, וככה לימד אותנו יעקב אבינו שלקראת עשו לא הספיקה לו הבטחת בורא עולם שיגן עליו ויחזירו לארץ ישראל בשלום, ולא נרגע מפחדו למרות שראה שכבר ניצח את לבן הרשע ואת המלאך של עשו, אלא בכל זאת הוא עשה כל פעולה גשמית שמסוגלת בדרך הטבע להציל אותו עצמו ומשפחתו מפני עשו הרשע, עד כדי כך שאפילו חילק את העם ל 2 מחנות, ומעשה אבות סימן יפה לבנים!!! שנגד היצר הרע חייבים להשקיע את כל הכוחות והפעולות שיש בכוחנו לפעול בדרך הטבע.

ובנוגע אלינו, חייבים אנחנו לחסום כל פרצה אפשרית ליצר הרע, ולא לסמוך רק על עצמנו שאנשים אחראים ובוגרים אנחנו, ולא לסמוך רק על תפילות ולימוד תורה בהתמדה ועשיית מצוות, כי היצר יכול להפיל כל יהודי בפרט כשהשאר ליצר הרע פתחים פתוחים ולא חסומים, ונכון שאלף פעמים אתה תתגבר ואפילו לא תחשוב על צד של עבירה, אבל בפעם האלף היצר בפתאום מתפרע וינצח אותך בקלות דרך הפתחים הפרוצים ח"ו, אז מהרגע להתחיל לחסום שלא יהיה ליצר שום פתח ופרצה, והרוצה להיטהר מסייעים בידו אמן.

כתוב במדרש ששר המשקים שכח את יוסף, אבל בורא עולם לא שכח את יוסף, שכל השנתיים הקב"ה זכר את יוסף וחיכה שיתיימו השנתיים ושיוסף יצא מהבור ויעלה לגדולה.

נשאלת השאלה, מה החידוש שבורא מצפה לעשות טוב לבן אדם, הרי תמיד זה כך, ומה הרוויח יוסף מכך שבורא עולם לא שכח אותו??

אלא נראה שכשיוסף התחזק בביטחון בה' פתאום הרגיש עוד יותר מתמיד שבורא עולם זוכר אותו ונמצא לצדו ומצטער עמו וממתין מאוד לישועתו, וכך הרגיש שהוא לא לבד.

ומפני כן יוסף הצדיק לא נשבר ולא נפל ברוחו, למרות הקושי הגדול שדווקא כשציפה לישועה, דווקא אז נהיה קשה יותר, בכך שנשאר בבור עוד שנתים לבד בלי השרים, במתח מתי יגיע גאולתו, ולמה זה מתעכב עוד ועוד.

וטהר לבנו - מקץ

ככה עלינו להאמין ולהרגיש, בטחון מושלם בבורא עולם, ולהרגיש שהקב"ה כביכול מסתכל עלינו מהצד ובוכה על הקושי שלנו, ואומר נו כבר שיעבור הזמן ויגיע זמן הישועה והגאולה של בני הצדיק המתייסר והבוטח בי, ולא נשכח את מה שאומרים בפסוקי דזמרה "רוצה ה' את יראיו, את המייחלים לחסדו", לכן תמיד נבטח בה' ולא נתייאש לעולם.

וגם נזכור שאת כל ההבטחות שהבטיחו לנו אנשים ולא קיימו, נזכור שאם כי בני האדם שכחו מה שהבטיחו לתת או שאבדו את החשק וההתלהבות שהייתה להם בעת ההבטחה, אבל בורא עולם לא שוכח ולא מאבד מההתלהבות אלא ייתן לנו פי כמה וכמה מידו הטובה והרחבה והקדושה, ובחינוך ובשמחה זה יגיע הרבה יותר ממה שציפינו לקבל, אמן ואמן.

פרעה חולם

לו על גלות עם ישראל, כי הקושי הוא כחשכת הלילה שהפחיד את אברהם אבינו, אבל הוא כחולם יעוף.

וכן יעקב אבינו לפני שהלך מטהרה עצומה לטומאת חוץ לארץ ולטומאת לבן הארמי, לפני שהלך מעמלה של תורה בבית המדרש לעבודת פרך באכזריות ובהתעללות 20 שנה אצל לבן הרשע, הוא אכן היה זקוק למסר של חלום.

וככה היה עם יוסף, שהיה בחור צעיר וכשנמכר לעבד בטומאת מצרים זה היה כאילו נשלף היישר מגן עדן שהיה לו בלימודו עם אביו, וזה ניסיון וקושי מחריד עבורו, ולכן היו לו **פעמיים חלומות**, שיזכור שהחיים הקשים הם חלום ויש בוקר ואור, וזה ייתן לו כוח להתגבר, שהחיים כחלום יעוף כדמיון ומראה שקרי.

אבל גם בעת שעלה לגדולה, גם אז הוא היה סביב חלומות, כי היה עליו להתכונן לקראת ניסיון העושר והמלכות הקשה יותר מניסיון העוני והעבדות. כי עד עכשיו היה שפל ורק ה' הקשיב לו אז הוא מרגיש קרוב לבורא עולם, אבל **בעושר ומלכות כולם מקשיבים לו ומבקשים את קרבתו**, אזי עליו להיזהר לא לשכוח את בורא עולם ולא להתגאות ולזלזל ביראת שמים.

לכן הזכירו ליוסף שוב אתה סביב חלומות כי הכל חלום, הכבוד, העושר וההנאות הכל חלום, והעיקר זה הבוקר, העולם הבא!! ככה הצליח יוסף להיות מלך במצרים ולהישאר ביראת שמים צרופה ומושלמת.

ללמדנו, שאסור לנו להתייאש ולהישבר וליפול, אז קדימה, קשה לך הניסיון המחריד, הצרות חונקים אותך, הירגע ותתחזק באמונה בכל הכוח וקבל את כל הקושי כחלום וכדמיון, ותתעודד שמחר יש בוקר ואור, ובעזרת ה' חשכת הלילה תואר לך בקרוב ממש אמן.

ושם אתנו נער עברי עבד

ואם כן פלא הדבר, איך פתאום שר המשקים לאחר שנתיים סוף סוף הוא נזכר אצל המלך על יוסף, ולמרות שמשך שנתיים רצה לדבר טוב על יוסף איך קרה הדבר שבשעת המבחן הוא בא ומדבר בזלזול וברוע על יוסף?? וכי לפתע שכח כמה רצה במשך שנתיים לדבר עם המלך טוב על יוסף??

ונראה לתרץ תשובה שנראית כאמתית מרוב פשטותה, שאכן שר המשקים היה חייב טובה ליוסף ובאמת רצה להחזיר טובה ולדבר עליו טוב אצל המלך שיחוס וישחרר אותו, **אבל** כל זה כאשר היו צריכים להתחנן עבור יוסף המסכן. **אבל** ברגע שיוסף מטפס לגדולה כי המלך זקוק לו, כאן כבר פחד שר המשקים לדבר טוב על יוסף, כי לא היה מסוגל לפרגן שגם לשני יהיה כבוד. לעזור למסכן - כן, אבל להפוך אותו לעוצמתי וחזק - לא, וגם התחיל לדמיון אולי הוא עצמו יינזק מזה שיוסף עולה לגדולה, ולכן כבר לא רצה ברשותו להגיד עליו דברים טובים.

ובדיוק על זה יוסף נענש וכאמור, שהוא צדק ששר המשקים הוא חולייה בדרך ליציאתו מבור האסורים, אבל יוסף טעה במה שהתחנן וביקש ממנו טובה ורחמים, כי יוסף אמור היה לצאת בכבוד ולא מתוך חנינה ורחמים, כפי שאכן קרה בסוף. והוסיפה לי **הרבנית אסתר הצדקת מאשדוד**, שככה גם התנהג המן הרשע, היה לו את כל הכבוד

זה כבר כמה פרשיות, שהרבה מתגלגל סביב חלומות וע"פ חלומות, ופלא עצום למה מסרים כה עצומים הגיעו בחלומות??

הנה יעקב אבינו אחרי עשרות שנות התמדה בגיל 77 קיבל גילוי שכינה בחלום!! **וגם** יוסף הצדיק שבגיל צעיר 17 כבר השיג כל מה שאביו למד בעשרות שנים אצל שם ועבר, גם לו המסרים עברו רק בחלום, ולמה??? **והנה** גם בבור האסורים יוסף מתעסק בחלומות של השרים, ולאחר שנתיים מחלומות השרים הוא עולה לגדולה על ידי חלומות פרעה.

ושוב נשאלת השאלה, למה?? וכי חסרים דרכים למקום??? ואכן נראה שה' העדיף שדווקא דרך חלומות יסתדרו ויתארגנו הדברים כאן, ושוב נשאלת השאלה: כל כך למה??

ונראה שחלומות בעצם מהותם יש בהם מסר מחזק ומעודד, ומסרו של חלום הוא, שבשעת קושי עצום או בשעת ניסיון הנראה כבלתי אפשרי, וכשהוא מרגיש די - אין לי כוח לסבול יותר, כי כמה אפשר!!! עליו לזכור שהניסיון והקושי והחיים זה "כחלום ודמיון", ומחר בוקר ואור, וכך הוא מתגבר על הקושי והניסיון ועל צרות החיים גם אם הם מתמשכים רח"ל.

ולכן דווקא בברית בין הבתרים (לעומת כל הנבואות האחרות של אברהם אבינו) הקב"ה הפיל על אברהם תרדמה ובישר

כתב רש"י: ארורים הרשעים שאין טובתם שלימה, שלמרות שהזכיר את יוסף בכל זאת הוא הזכירו בלשון מבזה - נער שוטה, ועבד, ועברי, שהעבריים שנואים על המצרים, ולכן רמז שיוסף מכמה בחינות אינו ראוי לשום תפקיד ולשום גדולה.

ולכאורה קשה, הלזה תקרא טובה בכלל?? הרי הוא דיבר בזלזול ובבוז על יוסף, וגם כשדיבר עם המלך על יוסף הוא לא ביקש חנינה על יוסף שנגנב מבית הוריו כבקשת יוסף, אלא כל רצונו היה רק לנצל את יוסף שיפתור את חלום המלך ומצדו שמיד לאחר מכן המלך יחזיר אותו שוב לכלא, ואין לזה שום ערך של טובה, אלא כולו דיבר רע, והטובה יצאה למרות קטרוגו של שר המשקים על יוסף??

והנה במדרש תנחומא ישן ובמדרש הגדול כתוב ששר המשקים בכל פעם שנכנס למלך לדבר לטובת יוסף הוא שכח את יוסף, וכשיצא מיד נזכר ביוסף.

ולפי זה שר המשקים כן רצה לעזור ליוסף, ובאמת רצה לדבר לטובתו שהוא נחטף ונמכר וסתם העלילו עליו רע, ואכן הוא כן רצה שפרעה יחוס ויוציא את יוסף מהבור,

וטהר לבנו - מקץ

הרשעים שלא יכולים לסבול שאין להם את מקסימום הכבוד, והם לא מסוגלים לחשוב שהשני גם יעלה ויצמח.

שבעולם חוץ מיהודי אחד שלא השתחוה לו – מרדכי היהודי, וזה כבר הרס לו הכל, שכלום לא שווה לו. כך מנהג

לכן נהיה צדיקים, ונפרגן את הטוב ביותר לזולת, ואפילו לא כתמורה להכרת הטוב, אלא עלינו לשמוח מכל הלב שיהודי אחר מצליח ועולה לגדולה, ואדרבה אם יכולים אנחנו להיות שותפים לעלייתו של הזולת לגדולה נעשה זאת בשמחה ובטוב לב, גם במצב שאולי זה עלול בעתיד הרחוק או בחשש רחוק לפגוע בי ובפרנסתי, כי הדמיון מסוגל להרוס כל חלקה טובה.

אשר אלוקים עשה הראה את פרעה

החלומות שחזרו ונשנו לו במשך השנתיים ונזכר בהם רק עכשיו במהלך דיבורו עם יוסף.

והנה פרעה לא מבין מה יום מיומיי, למה דווקא היום לאחר שנתיים הוא כן זוכר את החלום??? **אבל** לפתע פרעה מגלה ששר המשקים במשך שנתיים שכח את יוסף, וכאמור קודם שלמרות שניסה בכל פעם לדבר לטובת יוסף בכל זאת כל פעם שנכנס למלך הוא שכח מיוסף, ורק לאחר שנתיים בדיוק פרעה נזכר וגם שר המשקים נזכר ביוסף, וכנראה המלך הבין זאת, כי פעם הכרת הטוב הייתה ערך חובה, כפי שמצאנו אצל אחשוורוש עם ספר הזיכרונות, שהיה מוטרד על שלא החזיר טובה למרדכי.

ואז פרעה מקשר בין השכחתו לשכחת שר המשקים, ומגלה שבגלל יוסף - הוא גם שכח את חלומו, כי לא הוא אמור להיות הפרנס אלא יוסף, **כי עדיין לא הגיע זמנו של יוסף לצאת**, ויוסף הוא פרנסו הטוב של ה', וראיה לכך שה' סיבב מלך ושרים בגללו במשך שנתיים, והכרזה זו של פרנס טוב – ה' כביכול הכריז על ידי השכחה והזיכרון שצץ לשניהם בדיוק לאחר שנתיים.

בגמרא ברכות נ"ה כתוב, אמר רבי יוחנן שלושה דברים מכריז עליהם ה' בעצמו: רעב, שובע ופרנס טוב. לפי זה מבאר האר"י הקדוש שיוסף אומר לפרעה, אלוקים הראה לך והודיע לך על שנות השובע ועל שנות הרעב, לכן מתאים שתשלים בשליחות ה' גם את העניין השלישי, והוא שתמנה פרנס טוב לציבור.

והדברים לכאורה צריכים ביאור, שהרי את הדבר השלישי לא ראה פרעה ולא היה עליו היה להחליט לבדו ומעצמו, אלא גם את זה היה עליו לראות בחלום מאת האלוקים כמו הרעב והשובע, והלוא את יוסף כפרנס הוא לא ראה בחלומו, **אלא** אדרבה הוא ראה את עצמו **"פרעה חלם והנה עמד על היאר"**!!! ואם כן המסקנה לכאורה היא שהפרנס הטוב זה פרעה בעצמו ולא יוסף או אדם אחר!!!

ונראה לתרץ על פי הכתוב **במדרש הגדול**, שבמשך שנתיים פרעה היה חולם את החלומות הללו ושוכח אותם, ורק אחרי שנתיים כשהגיע זמנו של יוסף לעלות למלוכה רק אז זכר פרעה את החלומות ולא שכח אותם, **ואולי** בגלל זה יש הבדלים בסיפור החלומות, כי היו הבדלים בין

איש נבון וחכם וישיתהו על ארץ מצרים, יעשה פרעה ויפקד פקדים

וגם למה כתוב **יעשה** פרעה במקום **ימנה** פרעה או לשון דומה??? **והתשובה** היא שבאמת פרעה לא עשה כלום, ורק האחראי יעשה הכל, ואם יהיה כישלון זה יהיה רשום רק על האחראי.

אבל אם תהיה עשייה והצלחה, אותה **"את ההצלחה"** הוא ילביש על פרעה, שפרעה יקבל את הכבוד כאילו הוא עשה, כמו שמנהלים אוהבים, ולכן פרעה התלהב ואמר אתה יוסף אתה חכם, אתה מתאים לי, רק הכיסא אגדל ממך.

דבר פלא, הנה בפסוק א' כתוב שיוסף אמר **שפרעה ימנה אדם אחראי על כל מצרים**, ומיד בפסוק הבא כתוב **שפרעה ימנה פקידים בכל ארץ מצרים**.

וקשה, אם פרעה ממנה אחראי על כל ארץ מצרים, למה צריך פרעה לאחר מכן למנות פקידים בכל מצרים, הרי מה תפקיד האחראי, בשביל מה הוא התמנה??? על מה הוא יקבל משכורת???

ועתה ירא פרעה איש נבון וחכם וישיתהו על ארץ מצרים

עצום לעמו או לכל העולם, אז איך זה שהוא הופך צד וחוזר לישון???

ונשאלת השאלה אולי הייתה כאן מעידה חד פעמית, אולי העייפות התגברה עליו מאוד, אז למה עד כדי כך פרעה נכשל ונפסל לתפקיד החשוב בעקבות זה??

ונראה, כי בעצם לא היה חלום ארוך עם שני החלומות, או 2 חלומות ב2 לילות כפי שהיה אצל יוסף, אלא מלכתחילה החלום היה בנוי שחלק אחד יחלום תחילה ויתעורר ואת החלק השני הוא יקבל לאחר שישכב וירדם שנית באותו לילה.

ובפרט לפי דברי המדרש הגדול המובא קודם שכך חלם פרעה במשך שנתיים ולא הייתה כאן מעידה חד פעמית שנרדם שנית, סימן שבעל החלומות בכוונה בנה על כך שפרעה יתעורר וכדרכו יתעצל ויחזור לישון בחוסר אחריות, ובזה להוכיח לו שהוא לא מתאים לתפקיד החשוב.

רבים מקשים מי ביקש מיוסף לתת עצות למלך, כאשר הוא שפל מול ענק, איך העז פניו להוסיף על מה שלא התבקש מהמלך, שזה כשלעצמו מתפרש כחוצפה וגאווה??

וייתר תמוה איך הבין והחליט יוסף מהחלום, שלא פרעה צריך לבצע את התוכנית להצלת העולם מהרעב, אלא אדם חכם אחר, שבסופו של דבר היה זה הוא בעצמו - יוסף??? עד כדי כך הוא לא פחד להגיד לפרעה שהוא לא מתאים לתפקיד, והרי דבר שכזה עלול לפגוע בכל אדם וכל שכן במלך של אימפריה, ובפרט כשעבד מעיז פניו לומר כך למלך ועוד בפני רבים???

וייתכן לפרש, שהיות ופרעה נרדם וחלם והתעורר וחזר שוב לישון, זה עצמו סימן שפרעה לא מתאים לתפקיד הרציני!!! כי אם הוא אדם אחראי ורציני, איך זה שמיד אחרי חלום מפחיד של שבע פרות שנבלעו, הוא חוזר לישון?? הרי הוא מלך, והוא כמלך הבין שיש כאן מסר

וטהר לבנו - מקץ

נזה מלמדנו מוסר השכל עצום, דווקא בגלל העצלות אדם עוצמתי "מלך מצרים" הפסיד תפקיד הצלת העולם, לכן גם אנחנו לא נתעצל ונירדס, "בן אדם מה לך נרדס?? קום!! קום!! קרא לאלוקיך", ובעזרת ה' נציל עולם, ודבר ראשון את עצמינו ומשפחתנו אמון.

ויתן לו את אסנת בת פוטי פרע כהן אן לאשה

כמה מעניין, יוסף עם כל החשבונות שעשה על השגחת הבורא עליו, היה בטוח שתפקידו לצאת מהבית של פוטיפר, אבל בורא עולם **אוהב תהפוכות והפתעות**, ויוסף דווקא כן חזר לבית הזה כחתן של אסנת בתו של פוטיפר, וגם חזר מתוך עוצמה "מושל מצרים" שכולם כפופים לו כולל אנשי בית זה.

יוסף ביקש משר המשקים שיזכיר אותו לפרעה וסיים את בקשתו במשפט "והוצאתני מן הבית הזה", **ולכאורה** היה צריך להגיד שתוציא אותי מהבור של האסורים, למה אמר לצאת מהבית הזה?? וכי הבור זה בית?? **אלא** הכוונה גם להתנתק לגמרי מבית פוטיפר!!!

אז באמת אל תחשבו שאתם יודעים הכל, תמיד בורא עולם יכול להפוך קערה על פיה, ולעשות את הבלתי צפוי!!! אז כדאי להיות מופתעים לטובה, ולא לרעה, כי בבת אחת חיים יכולים להשתנות לגמרי מקצה לקצה, לכן, נהיה טובים יותר, נתחזק באמת ונחזק אחרים, וכך בורא עולם יפתיע אותנו רק לטובה אמון ואמן!!!

ויקראו לפניו אברך ונתון אתו על כל ארץ מצרים

עולם בגאון ולהמשיך כל הזמן לקדש שם שמים ללא מורא!!!

לא פלא שבורא עולם הקפיד על יוסף שביקש משר המשקים שיפעל לשחררו מתוך חנינה ורחמים, כי בורא עולם רצה שיוסף יצא בגאווה מתוך עוצמה, וככה הוא יפיץ את האמונה בבורא עולם בגאווה מתוך עוצמה ובלי פחד.

נזה יצר הכנה מושלמת לעם ישראל בגלות מצרים, שלמרות טומאת מצרים שעם ישראל נפל ושקע במ"ט שערי טומאה, בכל זאת עם ישראל לא שינו שמם לשונם ולבושם, וכל זה מכוח גאוות היהדות שיוסף מלך בגאון בשם השם, ותלה רק בבורא עולם את כוחו והצלחתו. **ובכוח** שלא שינו לבושם שפתם ולשונם זכו עם ישראל לצאת ממצרים, ולכן "יוסף הוא המשביר", **כי בכוחו של יוסף עם ישראל היו ראויים לצאת ממצרים**.

ולפי זה מתורץ דברי רש"י בפרשת ויחי שכתב "שיעקב היה שלם, כי יוסף מלך, ועוד שהיה שבוי בין הגויים, ולא למד ממעשיהם". **ולכאורה** רש"י היה צריך לכתוב הכל ביחד, שלמרות שהיה שבוי ומלך בין הגויים, בכל זאת לא למד ממעשיהם, למה רש"י הפריד וכתב באמצע הדברים "ועוד"??

אלא יתכן וכך משמע מדבריו שמה שכתב רש"י שלא למד ממעשיהם הרעים הולך רק על התקופה שהיה שבוי ועבד, אבל על התקופה שהיה מלך לא היה לו ניסיון כמעט ללמוד ממעשיהם הרעים!!! **וכל כך למה??**

התשובה היא כאמור, שהיות ויוסף נהיה מלך רק על תקן של צדיק וקדוש ועל תקן יהודי מאמין בשלימות בבורא עולם, לכן לא היה ליוסף הצדיק ניסיון גדול ועצום ללמוד ממעשי הגויים, כי אם חלילה היה נגרר לעבירות ואם חלילה היה נחלש מאמונתו הוא ייהפך ללעג ולקלס בכל מצרים, שהרי בכך הוא זלזל בעיקר ובמקור כוחו המפורסם, ולכן רק כשהיה שבוי רק אז היה לו את הקושי העצום לא ללמוד ממעשי הגויים.

לכן עלינו לחזק ולקדש שם שמים ברבים בגאון, וכמה שיותר נחזק אחרים בשם השם כך אנחנו בעצמנו נתחזק יותר ונסגור בעדינו מלחטוא לבורא עולם, כי אם נחטא חלילה נהפך להיות לעג וקלס ברבים, שיאמרו: ראו את זה המחזק אחרים והוא בעצמו נופל בחטאים רחמנא ליצלן.

ולכן כל אחד מאתנו יחזק אחרים ויתחזק בעצמו וביחד נתעלה ביראת שמים טהורה אמון, ובעזרת השם נקבל כוחות נוספים שנספיק בזמן קצר פי כמה לחזק הרבה יותר ממה שהספקנו בעבר בזמן כזה, ונזכה להרחבת הדעת ועושר רוחני וגשמי, ואושר ושלווה ונחת רוח מכל יוצאי חלצינו אמון ואמן.

יש מקום גדול לתמוה, מה שכר הוא ליוסף ששמר על העיניים בכך שהוא זכה ונהיה מלך בארץ טמאה כמצרים מלאה בעבודה זרה וטומאה וכשפים?? הרי זה ניסיון קשה מנשוא???

וכפי שכבר כתבתי בפרשת וירא שאנשי סדום מינו לשופט את לוט בסדום רק בגלל שרצו לקלקל אותו סופית, והחליטו שעל ידי התפקיד החשוב של שופט בסדום הוא יתנתק מהממדידות הטובות המושרשות בו - מידת החסד!! ואכן הם צדקו בגישה, אבל היות וכבר באותו לילה המלאכים הגיעו ללוט לכן לוט לא הספיק להתקלקל. **והנה** יוסף מלך במצרים 9 שנים עוד לפני שהשביטים מגיעים אליו, איך הוא מחזיק מעמד ולא נופל מרמתו הרוחנית???

ונראה לחדש חידוש עצום, שיוסף מתחילת פגישתו עם פרעה מיד הוא הכריז שהוא כלום והוא לא שווה כלום, ורק אלוקים הוא נותן לו את הכוח לענות ולפתור חלומות. **ואכן** פרעה מקבל את דברי יוסף בשלימות, ומינה אותו לתפקיד משנה למלך רק בגלל שיוסף הוא איש "אשר רוח אלוקים בו".

ובכוח זה גם במקום טמא - "ערוות הארץ", יוסף הצליח ליהנות מהתפקיד **בקדושה וטהרה** ובלי נפילות, כי הוא עלה לתפקיד רק על תקן שהוא נאמן לבורא עולם ומאמין בו, וגם גם יוסף הכריז שהוא מציל את מצרים רק בזכות האמונה בבורא.

ולכן יוסף הרשה לעצמו להקריב ולשחוט את אלוהיהם - את הכבש, כשהכין אותו לאכול סעודה עם האחים הקדושים, למרות שזה תועבת מצרים לאכול את אלוהיהם, וכל זאת הוא עשה זאת בלי לפחד מהם, כי מהתחלה הוא בא עם האמונה, וכל מצרים ידעו שזה מה שהוא!! וכולם ידעו שיוסף הצדיק הציל את מצרים רק בכוח האמונה בבורא עולם!!!

ואכן היה זה שכר עצום ליוסף, שנהנה במלכות עצומה באימפריה עולמית, מתוך שליחות של קידוש שם בורא

וטהר לבנו - מקץ

ויתן לו את אסנת בת פוטי פרע כהן אן לאשה

הבגד של יוסף, והייתה רואה אותו ונוכרת ביוסף ויצר הרע היה מתגבר עליה והייתה רצה לבור האסורים ומפתה את יוסף שיחטא עמה, וכפי שכתוב במדרשים.

זזה זעק לשמים!! איך יתכן שבגד של מסירות נפש ושל קדושה של צדיק יסוד עולם ישמש כגורם לטומאה רחמנא ליצלן??? **אבל** אחרי שנים שיוסף סירב לה שוב ושוב, היא כבר נשברה מלפתות את יוסף לעבירה, והתייאשה מרעיון זה לחלוטין.

ואז היא שוב ראתה את בגדו של יוסף והיא חטפה רעדה, כי פתאום גם מרשעת זו קלטה שזה בגד של מסירות נפש של צדיק, זה הבגד של יוסף שברח מעבירה וסובל גיהנום בבור האסורים, ועדיין לא שומע לה למרות שהייתה מפתה אותו יום יום בכל מיני פיתוים.

וכשהתעמקה בעוצמה הנפשית והקדושה שמאחורי הבגד היא התעוררה לתשובה שלימה, וכך היא וכל משפחתה חזרו בתשובה שלימה, ולפחות היא והבת אסנת אשת יוסף חזרו בתשובה.

ולכן פרעה במחווה ליוסף הצדיק, אומר לו אתה צדיק ובמצרים אין צדיקים חוץ מהמשפחה של פוטיפר שבזכותך הם חזרו בתשובה - בזכות המסירות נפש שלך, זה השידוך היחיד המתאים לך בכל מצרים, ועל הצעה טובה שכזו יוסף הצדיק לא סירב אלא שמח עליה.

נלמד מזה, עד כמה מקרינה מסירות נפש של יהודי, עד כדי כך שהעוצמה של המסירות נפש שמתבטאת בחפץ אז גם החפץ הדומם מקרין יראת שמים, ופועל נפלאות שהופך רשעים לצדיקים, הנה רשעית שרצתה להחטיא את צדיק יסוד העולם משך שנים, בכל זאת בזכות בגד של צדיק היא חזרה בתשובה!!! אבל כמובן לא מספיק הבגד של הצדיק צריכים גם להתעמק איזה עוצמה מסתתרת באדם שהחפץ היה שלו, רק ככה החפץ משפיע ומעורר.

אז למי מאתנו אין לו כוח מסירות נפש?? אין ספק שלכל אחד יש!!! לכל אחד בחיים היו לו מצבים שמסר את נפשו, אז קדימה בכוח המסירות נפש, כן המסירות נפש שלך!!! תיזכר בה ותשתמש בה ותתהפך לאש של קדושה, אש יוקדת לעבודת השם יתברך אמן ואמן.

ויעזב בגדו בידה וינס ויצא החוצה - המשך

סולם כבד מאוד שהיו צריכים 10 גברים ביחד להרימו, והוא מכוח רצונו העז שהתעורר בו הצליח והרימו לבדו, ואז התחיל לצעוק אש בבית שלי, בכדי שיבואו חבריו להצילו מהניסיון, אמרו לו חבריו הרבנים ביישת אותנו, שרב צדיק כמון מרגיש ניסיון, ענה להם מוטב להתבייש בעולם הזה ולא להתבייש בעולם הבא.

ולכן זכה יוסף שהריצו אותו מהבור, שזה היה מידה כנגד מידה, בשכר שיוסף רץ וברח מעבירה, לכן זכה שהריצו אותו מהבור.

וגם לכן "הים ראה וינס", שגם ים סוף נקרע וברח כאשר ראה את ארונו של יוסף ככתוב במדרש, כי כמו שיוסף ברח גם הים ברח, וגם הים ברח בלי לעשות חשבונות "הללו עובדי עבודה זרה והללו עובדי עבודה זרה", בדיוק כמו שיוסף ברח בלי חשבונות האם משתלם לו להשאיר את הבגד או לחטוף את הבגד מידה.

על פיך ישק כל עמי רק הכסא אגדל ממך - ויתן לו את אסנת

ובכל זאת מיד פרעה מחליט ליוסף ובמקום שיוסף אמור להחליט, בכך שפרעה החליט ונתן ליוסף את אסנת לאשה!!! **ולכאורה** זו התערבות גסה ובוטה ביותר, וזה סותר ממש את החלטת פרעה הקודמת שיוסף יחליט הכל לבד, ומציגה אותו כשקרן, והרי בגמרא **בבא בתרא** ג' כתוב שמלך עומד בהבטחתו ולא חוזר בו??

האדמו"ר מגור בעל הפני מנחם זצ"ל שאל איך יתכן שיוסף מתחתן דווקא עם בת פוטיפר, הרי בבית זה יוסף הצדיק סבל מאשה שניסתה להחטיא אותו באיסור אשת איש, **וכשסירב** לה וברח היא העלילה עליו עלילות שקרים והוציאה על הקדוש והטהור שם רע שהוא טמא ורשע, ובגלל השם רע שהיא הוציאה עליו הכניסו אותו לכלא 12 שנה בבור מתחת לאדמה, למה גלגל ה' שיוסף חזר לבית זה, כחתן לבתו של פוטיפר???

ובפרט כשיוסף יצא מהבור, פרעה וכל שריו התייחסו ליוסף כקדוש וצדיק גמור, ופלא שפרעה מחליט ונותן דווקא לו שידוך זה, ולמה יוסף הסכים להיכנס לגוב האריות ולהסתכן עם כזו חמות מסוכנת "שוויגער", למה יוסף לא ניסה להתחמק??

ועונה האדמו"ר, שברגע שנשאר לה בגד של צדיק של יוסף זה גרם לה לחזור בתשובה, ובהמשך גם כל משפחתה.

ולכאורה תמוה, וכי קודם לא היה לה את כל בגדי יוסף בביתה, ובעצם יוסף בעצמו היה בביתה, וכי הוא לא קדוש וטוב יותר מהבגדים שלו לעורר אותה ואותם בתשובה?? **הרי** אם הבגדים הקדושים שלו החזירו בתשובה, הוא עצמו לא כל שכן???

ונראה שהיה כאן תהליך ארוך, שבתחילה הרשעית הייתה לוקחת את הבגד העליון שיינתן והיה הבגד העליון

ראיתי ברמב"ן שתמה על יוסף הצדיק למה השאיר את בגדו אצלה - אצל אשת פוטיפר, למה?? הרי זה שימש כחומר מפליל נגדו?? **ויותר** מזה כתוב ברמב"ן שרק בגלל שהבגד נשאר אצלה היא פחדה שיוסף יגלה למשפחתה את מעשיה הנפשעים ויוכיח זאת על ידי הבגד שנשאר אצלה, לכן היא הקדימה והעלילה עליו. **ושוב תמוה** איך יוסף לא חשש להשאיר חומר מפליל בשטח, ולכן היה עליו להתגבר ולחטוף את בגדו מידה??

והתשובה פשוטה היא, שבשעת ניסיון כשהיצר בוער אל תחשוב על כלום, אלא דבר ראשון תברח, כן, תברח מיד בלי שום חשבונות לא על בושות ולא על נזקים, רק תברח!!!

וכמו שמסופר בגמרא קידושין פ"א על רבי עמרם חסידא שמהצל והאור של אחת השבויות שהיו בעליית ביתו, לקח

נשים לב, הנה פרעה מתלהב מיוסף שפתר לו את החלום כראוי, וגם נתן לו הצעה נכונה להציל את מצרים בשנות הרעב, ואז פרעה נותן לו את הטבעת שלו ואומר לו, מהיום אתה מחליט לבד, ואילו אני פרעה רוצה שרק הכסא אגדל ממך, דהיינו רק תשאיר לי את הכבוד בלבד.

וטהר לבנו - מקץ

ושם תתחתן עם הבת ולא עם האם שהוציאה עליך שם רע, שלא מגיע לה לקבל פרס על מה שעשתה, וגם לא נהרוג את בעלה בגללה.

אלא אתה תתחתן דווקא עם בתה, ככה כולם רואים שאתה נקי וכשר, ואתה אדון ולא עבד, וככה אני בלב שקט עוזב את התפקיד ומעבירו אליך, כי גם אני חייב לדאוג למצרים ולכבוד המלכות, וכך קיבל יוסף מלוכה עם שם טוב העולה על כולנה.

ללמדנו, שסוף האמת להתגלות, וכל מאמץ של מסירות נפש לא נמחק, ולמרות שלפעמים נראה כאילו טרחנו חנם, ואנשים רואים אותך כאדם רע והפוך ממש ממה שאתה באמת, וזה כואב לך, למה ??? אבל אל דאגה האמת תצוץ וסוף הכבוד לבוא, וכל הסבל שהיה לך עד שתתגלה האמת זה ישמש כפרת עוונות ומחילת פשע, ובעזרת השם נחיה בשם טוב העולה על כולנה אמן ואמן.

והם לא הכרוהו

שישלחו אחד שיביא את בנימין, ולאחר 3 ימים הוא טען **שעשה חשבון הנפש כי הוא ירא אלוקים**, ולכן הוא משנה את החלטתו והוא מתחשב בהם והוא משחרר את כולם שיביאו את בנימין ורק אחד יישאר בכלא.

ושימו לב, הם מדברי יוסף שטוען שהתעורר לתקן דרכיו מפני יראת שמים, גם הם מתעוררים לעשות חשבון הנפש, ואומרים "אבל אשמים אנחנו על אחינו אשר ראינו צרת נפשו בהתחננו אלינו ולא שמענו, על כן באה אלינו הצרה הזאת", אבל הם נעצרים ולא קולטים שזה יוסף.

ושוב הם רואים שהכסף חוזר לארנק, הם נבהלים ולא מבינים מה זה אמור להיות ??? **וכשמספרים** ליעקב כל זאת ואת הדרישה להביא את בנימין, יעקב אבינו כועס עליהם למה בכלל סיפרו שיש להם אח קטן, והם עונים לו כי לא העלו בדעתם שהאיש ידרוש להביא את האח הקטן כראיה שהם לא מרגלים, כי מה הקשר, **ופלא איך כולם מבינים שהדברים לא הגיוניים ומוזרים**, וכל כך הרבה סימנים שממש מצביעים מפורש שהאיש הוא יוסף למה הם לא קלטו זאת ???

והנה בנימין מגיע למצרים, ויוסף רואה אותו והוא מתרגש ומברך אותו "אלקים יחנך בני", ומתחיל לבכות ובורח מהחדר, איך לא שמו לב לזה ??? **איך לא שמו לב איך שהוא מברך את בנימין בשם ה'**, הרי מדובר כאן במשפחה של ספק מרגלים, מה הוא מתלהב מבנימין ?? **למה לא שמו לב שהם אחים מאב ואם שמאוד דומים ולכן יש ברכה מיוחדת ויש התרגשות ובכי**, ולכן מיד סעודת חגיגת לרגל הפגישה המשפחתית שנפגשו אחרי שנים ???

ועוד פלא, שהוא שוחט כהלכה כבש, כאשר שחיטת כבש אסורה ותועבה היא למצרים, כי זו עבודה זרה של מצרים, והוא מושל מצרים אוכל איתם כבש !! ובעצם זו הייתה סעודה חגיגת בשר ויין, ועם מי ?? עם חשודים כמרגלים ??? והם השבטים הקדושים סומכים על הכשרו ואוכלים ושותים עמו בלי להתבלבל, למרות ששנים הזירו עצמם מהיין בגלל מכירת יוסף ???

והוא נותן להם לאכול לפי הסדר של לידת השבטים, "ויתמהו איש אל אחיו", שלמרות שהוא סיפר להם שהוא מנחש על פי הכוס הם תמהו, כי לא קיבלו את השקר שהוא מנחש בכוס, ושוב מה פתרון הדבר ???

ובסוף דווקא בנימין נמצא הגנב של הכוס, ובכל זאת לא הורגים את הגנב רק הופכים אותו לעבד, למה ??? למה לא קלטו שיוסף רצה להזכיר להם שהאח הקודם גם הפך לעבד ולא נהרג, וגם את זה לא קלטו ?? **איך ייתכן הקיצוניות שמברכה והתרגשות עם דמעות על ראיית**

ונראה לתרץ, שפרעה אומר ליוסף דע לך שחלק מהעברת התפקיד אליך, זה כולל טיהור שמך כפי שביקשת משר המשקים, רק שר המשקים רשע הוא, כי דיבר רע עליך שאתה עבד בזוי, אבל אני יודע את האמת שאתה אדון ליצרך ולא עבד, ולא אתה רצית לעשות עבירה אלא הגבירה זליכה אשת פוטיפר היא זו שניסתה לגרור אותך בכוח לעבירה.

לבן אני מוכיח לך שאני מאמין לך שאתה קדוש וטהור, בכך שאני אתן לך להיות אדון באותו בית שהעלילו עליך,

נשים לב ונתבונן בדבר פלא עצום, הנה לשבטים כל כך הרבה סימנים ברורים שיוסף הוא זה שיושב על כסא משנה למלך מצרים, ובכל זאת שימו לב איך כאילו סמאו עיניהם ונסתרה דעתם והדברים מפליאים !!!

כי הנה ארץ מצרים בזמן האבות כולם היו כושים, כך כותב רש"י בפרשת לך לך, והנה עשרת השבטים כשבאו למצרים היו אמורים להיות מופתעים ממחזה מדהים, שיושב מלך או סגן השולט ביד רמה והוא שונה בשינוי חד מאחרים שסביבו, כי הוא לבן בין שחורים, ובעצם צבע עורו ושעריו דומה לשבטים, וגם הוא דומה לאבא יעקב, אז פלא עצום איך לא הכירו אותו ??? **נכון** שהוא עזב אותם בגיל 17 בלי זקן ועכשיו בגיל 37 יש לו זקן, בכל זאת גם עם הזקן ואדרבא דווקא עם הזקן הוא יותר דומה ליעקב אבינו, ונוסיף את יופיו המפורסם הרי שכל ילד קטן יצחק הנה יוסף ???

ועוד פלא ותמיהה גדולה, שהרי יוסף תופס דווקא אותם מכל המיליונים הנוהרים למצרים, ואומר להם: אתם מרגלים !!! כשעלילה זו כבר אמורה למקד אותם ביוסף, לנסות לחקור מי הוא העברי הזה ?? ולמה הוא מעליל עליהם כזאת ?? **והפלא הגדול** מכל אמירתו של יוסף: אם תביאו את האח הקטן שלכם "בנימין" אז זה מוכיח שאתם לא מרגלים !!!! וכי אם המרגל או המחבל הגדול יביא את אחיו הקטן אז מוכיח שהוא לא מרגל או מחבל !!! מה הקשר בין הדברים ???

למה לא קלטו, שברצונו לקיים את החלום הראשון, שבשלב הראשון כל השבטים כולל בנימין מלבד ההורים דהיינו יעקב אבינו והאימהות, משתחוים לו ?? ובפרט שהאלומות והתבואה קשורים לעניין, כי אכן באו לקנות חיטה מיוסף ??

ועוד פלא, למה כל הזמן הוא מתעניין בשלום האבא הזקן, ממתי מתעניינים בשלומם של אבי המרגלים ??? והוא עוצר את כולם ל 3 ימים למאסר, ובסוף הוא משחרר את כולם, חוץ משמעון שאותו הוא השאיר כביכול בכלא ומיד כשהלכו הוא שחרר אותו ודאג לו כאילו הוא בנו, ואיך שמעון עצמו לא קולט שבעצם זה יוסף, וכפי שמפרש רש"י שידע שהוא ולוי ביחד מסוכנים, והאחים היה להם לתמוה מאיפה יודע אדם זה מי המסוכנים שבאחים ???

ולמרבית הפלא, המשנה למלך הוא היחיד במצרים שמזכיר שם שמים בפרסייה במקום שכולם עובדי אלילים - "את אלוקים אני ירא" !!! **ואת** המשפט שהוא ירא אלוקים אמר להם כאשר שינה את החלטתו הראשונה, כי בתחילה עצר את כולם ל 3 ימים והציע

וטהר לבנו - מקץ

ויוסף לא יהיה מלך, ועד כדי כך הם היו בטוחים בדעתם שמיד לאחר המכירה הם ישבו לאכול כי לא הרגישו שטעו.

ולכן כל הסימנים שהיו להם ושיוסף טרח להראות להם, פשוט לא עזרו, כי הם כמו עיוורים המשיכו בטעותם שלא יתכן שיוסף אכן נהיה מלך, ונכון, הם עשו חשבון נפש ובכו אשמים אנחנו שלא ריחמנו על יוסף כשהתחנן עליהם, ובכל זאת הם עדיין בשלהם שאין מצב שטעינו ויוסף מלך, וככה טעו וטעו עד שיוסף נאלץ לגלות להם את האמת הפשוטה.

וככה זה גם בחיים שלנו, אנחנו יכולים לחיות בטעות, ולמרות שהקדוש ברוך נותן לנו כל הזמן סימנים מה היא האמת בכל זאת אנחנו מתעלמים ולא רוצים להכיר באמת, ואנחנו לא חולמים שיתכן ואנחנו חיים בטעות!!! וכך שנים אנחנו לא מאמינים שיש מצב שאנחנו טועים וחיים בטעות. ואז או לנו מיום הדין, מיום התוכחה, בורא עולם יראה לנו שחיינו בטעות ורימנו את עצמנו כל החיים, ולמרות כל הסימנים שבורא עולם נתן לנו במשך החיים התעלמנו או שהסטנו הצידה את הסימנים לפינות לא נכונות.

אדרבא מורי ורבותי, עכשיו נעצור ונתבונן מה אתנו??? האם אנחנו חיים באמת??? האם ככה באמת אנחנו רוצים להתייצב בפני בורא עולם??? ככה אנחנו מוכנים למות??? ככה אנחנו רוצים שצאצאינו יתנהגו ויחיו??? קדימה עכשיו לקפל שרוולים לעבודת הבורא באמת ובתמים "וטהר לבנו לעבדך באמת".

והורידו לאיש מנחה מעט צרי ומעט דבש נכאת ולט בטנים ושקדים

ולמה יעקב שלח רק מעט פירות, הרי פעולה זו דווקא עלולה להכעיס את האיש עוד יותר שיראה בזה כזלזול בכבודו??

אלא, יעקב אבינו היה בטוח שאם ישלח לאיש דבר שיש בו מסירות נפש בהקפדה על הלכה, זה רק יוסיף סייעתא דשמיא ונשיאת חן שלא על פי דרך הטבע, אומנם צריך דעת תורה בעניין, וא"א ללמוד מעניין אחד על השני מדעתנו.

כתוב בספר "צפנת פענח" שהיות ואסור להוציא פירות מארץ ישראל (ומב"ם מכירה י"ד ח'), לכן יעקב אמר להם שיוציאו לאיש רק קצת פירות.

ולכאורה, אם יעקב נקרע לשלוח את בנו הקטן בנימין ממש נגד רצונו, וגם רק אחרי ערבות של יהודה, כי פשוט לא הייתה כל ברירה ובאו מים עד נפש, אם כן בוודאי היה מותר לו להתיר ולהוציא גם הרבה פירות לנסות לשדל ולרצות את האיש.

ומכאן נקלוט דוגמא למה שאמר יעקב לעשו "תרי"ג מצוות שמרתי", שאפילו במצב סכנה יעקב הקפיד לדקדק בהלכה בלי פשרות. ומצד שני כשיוסף קיבל מעט וקצת פירות קלט את הרעיון שטומן בחובו אמונה אמיתית ועוצמה של הקפדה בהלכה, כמה יוסף הצדיק התרגש והתגעגע כאש להבה! לאביו הצדיק והקדוש!! לב מי לא ימס לנוכח רגשותיו של יוסף שגאו בעוז מול גדלות אמונת אביו יעקב.

ללמדנו שהקפדה על תורה ומצוות מתוך אמת טהורה לא אמורה להזיק, ואדרבא אנשים מעריכים אמונה תמימה ועקבית, והיום שרוב האנשים הם בלי ערכים לכן רוב בני האדם בתוך ליבם מעריכים אדם שהוא בעל ערכים ומשמעת עצמית גבוהה, חוץ מאנשים ששונאים ולפעמים למרות שכלפי חוץ הם מזלזלים ושונאים, אבל בלבם יש הערכה, וכמובן יש מקרים יוצאי דופן שעליהם יש להתייעץ עם רב.

ואכן שמעתי שהיה בעל מפעל לממתקים שלא נכנס לשום הרצאה של קירוב רחוקים בסמינר שנרשם לו כי זה לא משך את לבו, ובמקום ההרצאות הוא עמד בחוץ וחילק ממתקים לילדים, וכמובן כל הילדים התלהבו ואכלו ממתקים בתאבון מוגבר, ורק ילד אחד עמד מהצד ולא השתתף במסיבה, כי הוא היה הבן של המרצה, ובעל המפעל ניגש לילד ושאלו מדוע הוא לא משתתף בחגיגה?? ענה לו הילד שהוא לא אוכל ממתקים שהוריו לא אישרו את כשרותם, ואכן כשבעל המפעל הגיש לו ממתקים הוא חיכה בסבלנות עד שאביו סיים את ההרצאה והתפנה ורק אז הוא ניגש לשאול את אביו לכשרות הממתקים, ורק לאחר האישור הילד אכל בברכה את הממתקים.

ואתנו בעל מפעל שלא נכנס להרצאות, בראותו את עוצמת וגדלות החינוך שקיבל בן המרצה, זה השפיע עליו לחזור בתשובה שלימה, כי הוא התפעל מעמידה על עקרונות גם במחיר של התאפקות מול כולם, זה גירה אותו להתחבר לעוצמה היהודית שעומדת במבחן המציאות גם כלפי ילדים קטנים ומול כל העולם וכל התשוקות!!!

ואני מכיר יהודי שנלחם על שמירת עניניו ומחשבותיו, ואדם זה נצרך לטוס להונגריה באזור שעד היום יש שם אנטישמיות קשה נגד יהודים, והנה אותו יהודי עבר במרכז העיר והפריצות שם הייתה קשה ומחרידה והוא נלחם גם שם לשמור על קדושתו, והנה לפתע הוא מרגיש נגיעות קלות בחליפתו הוא חשש שמא כייסו אותו, אבל ממש לא!!! אנשים גויים מבוגרים פשוט נשקו את שולי חליפתו, עד כדי כך שבעל מונית גוי הזמין אותו לנסיעה חינם וסיפר לו שהוא פשוט הוא וחבריו ואנשים ברחוב נדהמו לראות איש דת צעיר בודד ולא מקומי ולא מוכר שנזהר ושומר על קדושתו, ודבר כזה הם לא ראו מחייהם, וקויים בו "וראו כל עמי הארץ כי ה' נקרא עליך, ויראו מפניך", כן!! אפילו אנטישמים!!!

הן כסף אשר מצאנו השיבנו אליך, ואיך נגנב מבית אדניך כסף או זהב

על עצמם והחזירו אותו כל הדרך הארוכה מארץ ישראל לארץ מצרים בזמנם שנסעו מסע ארוך בחמורים, כל שכן שהם לא יגזלו שהיא עבירה חמורה.

מבאר מרן הגרי"ז זצ"ל שהאחים טענו שהרי ההלכה שאבדת גויים מותרת, ואילו גזל גויים אסור, ולכן יש קל וחומר שאם אבידה של גוי המותרת בכל זאת הם החמירו

וטהר לבנו - מקץ

והתשובה היא על פי שאלה נוספת ששואל מרן הגרי"ז זצ"ל מה פשר הדגשת יעקב אבינו שאמר לבניו **"ואת הכסף המושב בפי אמתחתיכם תשיבו בידכם"**, שלכאורה המילה **"בידכם"** מיותר, שברור שהחזירו ביד?

ונראה לי להוסיף ולהקשות שגם המילים **"בפי אמתחתיכם"** מיותרים, שמספיק אם היה כתוב **"ואת הכסף המושב תשיבו"**, ונשים לב שגם כשדיברו והתווכחו עם יוסף הם שוב הדגישו **"הן כסף אשר מצאנו בפי אמתחתינו השיבו אליך מארץ כנען"**, מספיק היה שיאמרו **"את הכסף שמצאנו החזרנו מארץ כנען"!!**

אלא יש כאן דגש שלא רק שהם מצאו 1000 שקל אז הם החזירו 1000 שקל, אלא הם החזירו בדיוק את הכסף שמצאו ולא השתמשו בו ונתנו במקומו כסף אחר, למשל אם כל השטרות היו מקומטים אז את אותם השטרות המקומטים בדיוק אותם הם החזירו, והם שמרו לא לגעת ולא להשתמש ולא לשאול את הכסף הזה אפילו שהיה להם מסע ארוך מאוד בימים ההם בין מדינות, בכל זאת מחמת ישירות מופלגת הם לא נגעו באותו כסף בכלל!!! ולכן מודגש שאותו הכסף שהיה בפי אמתחותיהם דווקא אותו בדיוק הם החזירו.

ואם הם היו רמאים שניסו להפסיד קצת בכדי להרוויח הרבה, לא היה חשוב להם להחזיר דווקא את אותו כסף בדיוק, אלא העיקר שיחזירו את שווי הכסף אפילו במטבעות או בשטרות אחרות, אלא כאן ברור היה שהם החזירו רק בגלל יושר מופלג שאין כדוגמתו, כי בשביל לרכוש אמון היה מספיק שהחזירו, כי אדם לא יישר לא יורד לדקות עד כדי כך ולא מעריך הקפדה עד כדי כך!!! ולכן ציווה אותם יעקב להחזיר את הכסף ביד, דהיינו שימחישו ליוסף שזה בדיוק אותו כסף ממש שלא נגעו ולא השתמשו בו.

ללמדנו שיושר שדרש יעקב אבינו מעם ישראל זה הקפדה מושלמת לא להתקרב לרכוש של השני, וכפי שהשפת אמת סיפר לנכדיו, שבילדותו נסע לעיירה קוצק להתבשם מתורתו של האדמו"ר, ולפתע התברר שנגנב גביע של כסף מביתו של הרבי, ואחד מבאי הבית הגיב: מה הפלא שגונבים כאן, הרי כאן הכל כמו הפקר!! שמע זאת הרבי מקוצק והגיב בחדות לשונו: הרי כתוב **"לא תגנוב"**!!!! וסיפר השפת אמת שמאותו יום הייתה לו ההרגשה כאילו חומת ברזל אדירה מפרידה בינו לרכוש הזולת, שאיש לא מסוגל להעיז ולשלוח יד בממון השני – כי לא שייך!!!

ועוד נלמד מזה שיעקב אבינו דרש מהם להשיב את הכסף ביד – שידגישו את יושרם המופלג בזהירות על רכוש הזולת, עד כמה יש עלינו החובה להדגיש את הישירות המושלמת בכדי שנעשה קידוש ה' עצום, כי גם גויים מבינים מה עוצמת הקושי להיות ישר כמו סרגל, ובראותם את עוצמת ישרותנו זה עושה קידוש השם עצום, וממילא נבין עד כמה עלינו להיזהר לא לעשות חילול ה' ולא לעשות דברים שעלולים ליצור חילול ה' עצום, ועלינו להיות ישרים ונתפלל לבורא עולם שיעזור לנו שנתפרנס בשפע וביושר, ושלא נהיה תחת ניסיון קשה של מצוקה כספית שהיצר עלול להפיל אותנו מחמת מצוקתנו ח"ו.

ואתם עלו בשלום אל אביכם

יפיו בלבה חמדה, ושאלה מאת אביה חייתו להעמידה. נאץ בליעל דבר זה לעשותו, **להפשיט עורו מעל פניו** שאלה מאתו, ולא עכב דבר זה לעשותו, וכשהגיע למקום תפילין צרח בקול מר ליוצר נשמתו. **שרפי** מעלה צעקו במרה, **זו תורה וזו שכרה** עטוה כשלמה אורה, אויב מנאץ שמך הגדול והנורא, ומחרף ומגדף על דברי תורה. ענתה בת קול משמים, אם אשמע קול אחר אהפוך את העולם למים, לתהו ובהו אשית הדומים, גזרה היא מלפני קבלוה משעשעי דת יומיים.

ואולי עונש קשה זה היה כנגד אשת פוטיפר שחמדה את יופיו של יוסף וכנגד מה שחטפה את כותנתו של יוסף,

אמנם יש לטעון על טענה זו ע"פ מעשיה, שפעם משה השכן מקומה א' שאל מטאטא מיוסף מקומה ד', ולאחר מכן הוא החזיר לו את המטאטא בצירוף מטאטא קטן, לתמיהת שכנו על פשר המטאטא הקטן הנוסף, ענה משה שפשוט המטאטא הגדול הוליד מטאטא קטן, ולאחר שבוע חזר הדבר על עצמו עם השאלת כיסא שמשה החזיר ליוסף את הכיסא בצירוף כיסא קטן בטענה שהכיסא הוליד, וכך זה חזר על עצמו במברגה גדולה שחזרה עם מברגה קטנה בטענה שהמברגה הולידה.

יום אחד משה ביקש לשאול את רכבו של יוסף, וליוסף היה רכב יוקרתי ובשמחה הוא השאל אותו למשה כי היה בטוח שהרכב היוקרתי יחזור אליו בתוספת מכונית קטנה, אולי איזה אופנוע, אבל להפתעתו עברו כמה ימים והרכב היוקרתי לא חזר לבעליו, ובלית ברירה ובאי נעימות יוסף ניגש למשה ושאל אותו בעדינות איפה הרכב, וכמובן בעדינות כי לא רצה להפסיד אולי את הבונוס הקטן שהפעם מטבע הדברים אמור להיות מוצר יקר, ולהפתעתו משה עונה לו בטבעיות הרכב מת ונעלם מהעולם!!!

יוסף הנדהם שואל בתדהמה מה פירוש הרכב מת ונעלם?? אין דברים כאלו!!! אבל משה רגוע עונה לו, כן, הרכב מת ונעלם!!! וכפי שהאמנת שמטאטא מוליד וכיסא מוליד ומברגה מולידה ואז לא טענת אין דברים כאלו!!! אז גם תקבל ותאמין שהפעם הרכב מת ונעלם!!!!!!

ובעצם למשה היה שווה להפסיד מטאטא קטן וכיסא קטן ומברגה קטנה רק בשביל לזכות בסוף במכונית היוקרתית!!! ואולי הוא תכנן את כל זה שיפסיד כמה פעמים קצת, בכדי לזכות בסופו של דבר בדבר הגדול!!! **ואם** כן טענת האחים לא הייתה כל מוחצת לטובתם, כי יוסף יכל לטעון להם אתם העדפתם להחזיר לי מארץ כנען את הכסף המושב לכם, כי כך תרכשו את אמוני וכך תגנבו לי את היקר לי ביותר **"הכוס אשר בו אנחש"!!**

ללמדנו שיושר שדרש יעקב אבינו מעם ישראל זה הקפדה מושלמת לא להתקרב לרכוש של השני, וכפי שהשפת אמת סיפר לנכדיו, שבילדותו נסע לעיירה קוצק להתבשם מתורתו של האדמו"ר, ולפתע התברר שנגנב גביע של כסף מביתו של הרבי, ואחד מבאי הבית הגיב: מה הפלא שגונבים כאן, הרי כאן הכל כמו הפקר!! שמע זאת הרבי מקוצק והגיב בחדות לשונו: הרי כתוב **"לא תגנוב"**!!!! וסיפר השפת אמת שמאותו יום הייתה לו ההרגשה כאילו חומת ברזל אדירה מפרידה בינו לרכוש הזולת, שאיש לא מסוגל להעיז ולשלוח יד בממון השני – כי לא שייך!!!

ללמדנו שיושר שדרש יעקב אבינו מעם ישראל זה הקפדה מושלמת לא להתקרב לרכוש של השני, וכפי שהשפת אמת סיפר לנכדיו, שבילדותו נסע לעיירה קוצק להתבשם מתורתו של האדמו"ר, ולפתע התברר שנגנב גביע של כסף מביתו של הרבי, ואחד מבאי הבית הגיב: מה הפלא שגונבים כאן, הרי כאן הכל כמו הפקר!! שמע זאת הרבי מקוצק והגיב בחדות לשונו: הרי כתוב **"לא תגנוב"**!!!! וסיפר השפת אמת שמאותו יום הייתה לו ההרגשה כאילו חומת ברזל אדירה מפרידה בינו לרכוש הזולת, שאיש לא מסוגל להעיז ולשלוח יד בממון השני – כי לא שייך!!!

ועוד נלמד מזה שיעקב אבינו דרש מהם להשיב את הכסף ביד – שידגישו את יושרם המופלג בזהירות על רכוש הזולת, עד כמה יש עלינו החובה להדגיש את הישירות המושלמת בכדי שנעשה קידוש ה' עצום, כי גם גויים מבינים מה עוצמת הקושי להיות ישר כמו סרגל, ובראותם את עוצמת ישרותנו זה עושה קידוש השם עצום, וממילא נבין עד כמה עלינו להיזהר לא לעשות חילול ה' ולא לעשות דברים שעלולים ליצור חילול ה' עצום, ועלינו להיות ישרים ונתפלל לבורא עולם שיעזור לנו שנתפרנס בשפע וביושר, ושלא נהיה תחת ניסיון קשה של מצוקה כספית שהיצר עלול להפיל אותנו מחמת מצוקתנו ח"ו.

כתב רבינו בחיי שכאן רימז לעשרת השבטים שיהיה להם תיקון נשמה על מכירת יוסף, והתיקון היה שגופם השתעבד אחרי פטירת יוסף, וגם על ידי הריגת עשרת הרוגי מלכות, כי הגוף הוא ככתונת לנפש, **ולכן מותם של הצדיקים זה כעונש בכותנתם**, וזה היה כנגד העוון שחטאו בכתונת הפסים שטבלוהו בדם שעיר, ועל ידי תחבולה זו ביצעו את מכירת יוסף בלי שיתגלה הדבר לאביהם, **ואכן** בלי תחבולה זו יתכן ולא היו מוכרים את יוסף.

ובפיוט **"אלא אזכרה"** שנאמר בתפילת יום כיפור על עשרת הרוגי מלכות שנרצחו על עוון מכירת יוסף, כתוב **שבת בליעל לקול בכיתו של רבי ישמעאל עמדה, ותואר**

וטהר לבנו - מקץ

היא מלפני הייתה שנבחרו דווקא צדיקים ותנאים אלו, ועדיין לא מצאתי מקור ברור לזה, ואדרבא אשמח לקבל מקור לזה.

שמה התפתחה העלילה שלה נגד יוסף, ולכן יוסף נשלח לבור האסורים שנים רבות, **לכן נגזר שבת בליעל תחמוד יופיו של רבי ישמעאל ושיפשוטו עורו בחייו**, ואולי הגזרה

*ועל הישנות החלום שנית – כי ממחר

עצמו סימן שפרעה לא מתאים לתפקיד הרציני!!! כי אם הוא אדם אחראי ורציני, איך זה שמיד אחרי חלום מפחיד של שבע פרות שנבלעו, הוא חוזר לישון? הרי הוא מלך, והוא כמלך הבין שיש כאן מסר עצום לעמו או לכל העולם, אז איך זה שהוא הופך צד וחוזר לישון??? זה כבר היווה סימן ברור שהוא לא מתאים, ועיין עוד שם שהארכנו בעניין זה.

ומעתה אם יוסף היה אומר לפרעה שבגלל שחלם פעמים דווקא באותו לילה זה סימן ממחר ה' לקיים את החלום, אם כן זה היה לכאורה סותר טענת יוסף שפרעה לא מתאים לתפקיד האחראי להציל את העולם, כי הלך לישון שנית לאחר החלום המאוד משמעותי לקיום העולם, כי פרעה יטען לעומתו אני כן מתאים לתפקיד האחראי, כי התברר שהייתי מוכרח לישון שנית באותו לילה דווקא בכדי לחלום עוד חלום, שככה קיבלנו את המשמעות המושלמת שאלוקים רצה להעביר בחלומות.

וברור שיוסף יכול היה לטעון לפרעה שאם היית אדם אחראי אזי ה' היה נותן לך באותו שינה ומבלי להתעורר באמצע את 2 החלומות גם יחד, אלא ה' ידע בד שאתה לא מספיק אחראי ולכן הוא בכוונה ה' נתן לך את 2 החלומות לא בפעם אחת ובחלום אחד, אלא באותו לילה ב 2 חלומות נפרדים לגמרי.

בפרט אם נפרש שבמשך שנתיים כך חלם פרעה כל לילה אלא שבבוקר היה שוכח הכל, כי ככה הקב"ה הבליט את חוסר רצינותך באחריות על תושבי מצרים והעולם. **אבל** להיכנס לדקויות כאלו, כעבד מול מלך מצרים זה מוגזם ונראה כחוצפה יתירה, לכן יוסף בחוכמתו מנע כל זאת, ולכן לא הדגיש עניין לילה אחד כלל.

תגלחת יוסף

עומק ניסיונם היא כותבת שטענו היש ה' בקרנו אם אין?!! דהיינו שחששו שמא עזבם ה' ולכן הם סובלים מצמא ורעב וכו'.

דבר זה תמוה ביותר, איך בכלל הם העלו על דעתם שה' לא בקרבם, הלא גם בזמן שהיה חסר להם מים או אוכל עדיין הם ראו שהם נמצאים תחת סוכת ה' – תחת ענני הכבוד שהקיפו אותם בנס מוחשי, ואם כן בוודאי ה' עדיין בקרבם???

ונראה לתרץ כרעיון המשל והנמשל הנפלא שהביא בעל **החובת הלבבות**, שהיה ילד יתום שאמצו אותו משפחה טובה, והיא גידלה אותו ודאגה לכל צרכיו כמו ילד ובן רגיל וטבעי שלהם, כך נהגו בו כבנם ממש משך כמה שנים.

והנה יום אחד נקש בדלת ביתם עני ואביון שביקש אוכל וצדקה, והבעל תרם לו אוכל ובגדים ישנים וסכום קצת יותר מהרגיל והמקובל, והנה אותו עני התלהב מאוד והתחיל להודות ולהלל הלל שלם על התרומה, ובירך את בני הזוג בכל הברכות שהכיר מתוך הכרת הטוב עצומה. **ובדיוק** באותו יום קודם לכן, אותו יתום ביקש מהוריו המאמצים שיקנו לו משחק יקר שראה אצל חבר בכיתתו, וכשהוריו סרבו לו הוא התפרץ בכעס נגדם והסתגר בחדרו מתוך עלבון וכעס עצום.

והאשה הייתה נדהמת, ושאלה את בעלה איך יתכן הדבר שאותו עני שקיבל מאתנו מקסימום שווי של 1000 שקל

יתכן שיוסף אומר שעל הישנות החלום שנית זה כי ה' ממחר לעשותו ואילו יוסף שראה גם 2 חלומות ובכל זאת הוא המתין 13 שנה עד שהחלום התגשם?? **והתשובה** לכך ראיתי **בראשונים** שחלום פרעה היה פעמים בלילה אחד לכן זה מורה שה' ממחר לעשותו, ואילו 2 חלומותיו של יוסף לא היו בלילה אחד אלא בכמה לילות.

ולמרות תשובה נפלאה זו, עדיין קשה שא"כ אפשר לומר שהעיקר חסר מהספר, שהיה על יוסף לומר לפרעה ולעל הישנות החלום פעמים **"בלילה אחד"**?!! למה יוסף לא הוסיף פרט חשוב זה?? **ויתכן** לתרץ שאכן היה ידוע שפרעה ראה את 2 החלומות באותו לילה ולמרות שגם היה ברור שפרעה חלם 2 חלומות, בכל זאת את פרט זה יוסף בכוונה השמיט, ולמה??

ונראה לתרץ ע"פ האמור קודם, שבעצם איך יוסף מחליט על דעת עצמו לתת עצות למלך, כאשר הוא כביכול שפל מול ענק, עבד מול מלך!! איך העז פניו להוסיף על מה שלא התבקש מהמלך, שזה כשלעצמו עלול להתפרש כחוצפה וגאווה??

ויותר תמוה איך הבין והחליט יוסף מהחלום, שלא פרעה צריך לבצע את התוכנית להצלת העולם מהרעב, אלא אדם חכם אחר, שבסופו של דבר היה זה הוא בעצמו - יוסף?? עד כדי כך הוא לא פחד להגיד לפרעה שהוא לא מתאים לתפקיד, והרי דבר שכזה עלול לפגוע בכל אדם וכל שכן במלך של אימפריה, ובפרט כשעבד מעיז פניו לומר כך למלך ועוד בפני רבים???

ופירושנו, שהיות ופרעה נרדם וחלם חלום מפחיד שיש לו משמעות עצומה לעם כולו והתעורר וחזר שוב לישון, זה

בספר שפתי כהן לאחד מגורי האר"י **צ"ל** ראיתי דיוק נפלא, שכאשר הביאו את יוסף מהבור לפרעה כתוב שגילחו אותו והחליפו לו את בגדיו, אבל לא מופיע שרחצו אותו, **וכתב שליוסף היה ריח נעים מאוד למרות שהיה בבור שנים רבות**, ולכן **לא רחצו אותו** כי רצו שהריח הנעים יישאר עליו.

וזה מדהים שלמרות שגילחו אותו, והשערות אמורים ליפול על גופו וללכלכו, בכל זאת המצרים עשו הכל בכדי שיוסף לא יתלכלך מהתגלחת, בכדי שלא יצטרך להתרחץ. **והתבוננתי** בדבר, שהרי במצרים חם מאוד, ובבור חנוק לא עמוק מידי מתחת לאדמה במצרים אמור להיות חם כמו בכבשן, ובכל זאת יוסף הצדיק לעומת האחרים שהסריחו, הוא יוסף הריח ריח נעים בנס גלוי ובהשגחה עליונה ברורה ומוחשית.

ואם כן, קצת קשה, מה גדלותו של יוסף שהיה בעל ביטחון עצום ככתוב **במדבר** המובא בתחילת הפרשה, הרי יוסף ראה כל זמן שהותו בבור שה' עמו באופן חד וברור, אז למרות שהיו לו קשיים, בכל זאת הוא ידע בבירור ובמוחשי שה' עמו כי ראה שיש לו נס שהוא מריח טוב ונעים, אז איזה גדלות של ביטחון היה ליוסף הצדיק בהיותו בבור??

ונראה לתרץ על פי קושיה נוספת, שהנה מצאנו בעם ישראל כשהיו במדבר משך 40 שנה, בכל זמן שהיה חסר להם מים או מזון הם התלוננו, וכפי שהתורה מסכמת את

וטהר לבנו - מקץ

אלא כחלק בלתי נפרד מחייו, שטבעי שהוא יקבל את כל צרכיו, וכביכול חייבים לתת לו את הרגלו, אבל ברגע שזרקו אותו מתוך החוסר ועצום ואבדון, הוא התעורר וקלט שכל מה שהתרגל לקבל, זה היה מתנה שממש לא היו חייבים לתת לו, ומאז על כל הטבה הוא הודה מכל הלב, כי הבין שהכל הכל חסד!! וממש ממש לא חובה שחייבים לו!!

כך אפשר לפרש את ניסיון עם ישראל במדבר, שהיות והם התרגלו לענני הכבוד, הם כבר קיבלו זאת כחלק מהטבע ולא כנס והשגחה מיוחדת של בורא עולם עליהם, ולכן כשחסר להם אוכל או מים הם חשבו שאין ה' בקרבם למרות שראו שעדיין ענני הכבוד מקיפים אותם כבעבר, כי כך טבעם של בני אדם להתרגל לקיים ולא להתפעל ממנו יותר.

ולכן אצל יוסף הצדיק, למרות שהיה רגיל לנס שיש ממנו ריח נעים שלא על פי דרך הטבע, בכל זאת היות וזה ליווה אותו משך 12 שנה, אז אילולי היה בעל ביטחון עצום אלא היה כאחד האדם, ממילא כבר היה מתרגל לנס ולא היה מתפעל ממנו אלא רואה זאת כטבע ולא כנס, וממילא הוא היה נשבר ברוחו משהיה של 12 שנה בבור מתחת לאדמה.

אבל יוסף שהיה בעל ביטחון עצום, לא שום דבר כטבעי אלא כל דבר בחייו קיבל בדעתו שזה מתוך השגחת ה' עליו, ולכן שיבחו את יוסף שהיה בעל ביטחון עצום בה'.

ללמדנו, שעלינו להתחזק במידת הביטחון, ותמיד לראות את חצי הכוס המלאה, ולעולם לא נחשוב שחצי הכוס המלאה היא חלק טבעי מחיינו שפשוט שמגיע לנו, אלא חובה עלינו להאמין שכל מה שיש לנו גם אם התרגלנו אליו, בכל זאת זה נס, וזה מתוך חסדי ה' ורחמיו עלינו, כי בתוך רגע הכל יכול לקרוס לאבדון, ולא נודע כי בא אל קרבנה, ולכן חובה עלינו להודות לבורא על כל חסדיו עמנו, ועל כל מה שהרגלנו בטובו ובחסדיו תמיד בחסדיו ובטובו, ובעזרת ה' נזכה לראות בכוס המלאה שיתמלאו כל משאלות לבנו לטובה בקרוב אמן.

ובלי ספק, ברגע שאדם חי בהכרה שהוא מוקף תמיד בחסדי ה' ובניסיון, הרי שהוא מתמלא הכרת הטוב ומשיב לבו, יתברך בעמל התורה ובעמל התפילה ועמל הוא בעבודת ה' מתוך שמחה ומתוך הכרת הטוב.

**ויאמר ישראל למה הרעתם לי להגיד לאיש העוד לכם אח

וודאי ליוסף הצדיק, וכפי שכתב החפץ חיים בעניין, שהרי קללת צדיק אפילו על חנין היא מתקיימת, כמו שהתקיים ברחל אמו של יוסף הצדיק שנפטרה בגיל צעיר כי יעקב קילל אותה בטעות, כשאמר מי שגנב לא יחיה ולא ידע שרחל גנבה את התרפים מלבן אביה.

ומידת הרחמים שרתה באותו זמן בבית יעקב אבינו, ובמקום לקלל הוא האשים את האחים למה בכלל סיפרו לאיש שיש אח קטן, וגם עוד ניסה למצוא חן בעיני האיש ככתוב "ויאמר אליהם ישראל אביהם אם כן אפוא זאת עשו קחו מזמרת הארץ בכליכם והורידו לאיש מנחה מעט צרי ומעט דבש נכאת ולט בטנים ושקדים", והוסיף תפילה שנוקרה בו רוח הקודש "ואל שדי יתן לכם רחמים לפני האיש ושלח לכם את אחיכם אחר ואת בנימין" וכפי שכתב רש"י שהתנבא שבנימין יחזור יחד עם אחיכם אחר – יוסף.

וכל זה מכוח מידת הרחמים ששרתה באותו זמן בבית יעקב אבינו, ולכן כתוב בפסוקים אלו "ישראל", כי נס עצום קרה באותו זמן וכאמור.

ללמדנו, שגם בתוך הצער והתסכול האיום במצב שנראה שאין תקווה ואין אור ולא רואים את האור שבקצה המנהרה, בכל זאת הרבה פעמים מתברר שבתוך חושך זה נמצא מידת הרחמים וסייעתא דשמיא עצומה שכשיתברר לנו הדבר נרקוד מתוך שמחה, אז יהודים אל יאוש לעולם אל יאוש!!!

וגם חובה עלינו להתאפק בכל הכוח ולא לאבד עשתונות ולחשוב רע על השני, גם אם נראה שהשני רע ושחור משחור מעשיו, דעו לכם שלפעמים המציאות היא מעל לכל דמיון, וכדאי מאוד להתאמץ ללמד זכות על השני, ודעו לכם שמי

תרומה הודה לנו בפה מלא תשבחות, ואילו היתום הלז שידע שהוא מאומץ אצלנו, שקיבל טובות מאתנו במשך השנים שהוא אצלנו שווי של מאות אלפי שקלים, ובמקום להודות לנו על כל הטוב שאנחנו גומלים לו, תחת זאת הוא כועס עלינו ופוגע בנו??!

אמר הבעל לאשתו חכי וראי, ואותו בעל אמר ליתום בצורה חדה וברורה שאם הוא לא מפסיק עם המרד וההסתגרות בחדרו, אזי הוא מסולק מביתו, ואותו יתום יצא בהפגנות מהבית בטריקת דלת, כשהוא מפטיר לא צריך טובות ממכם!!

והיתום התגלגל אצל חברי כיתתו כמה ימים כאילו הוא בא לשחק עימם ולאכול ולישון אצלם כמקובל בין חברים, אבל לאחר יומיים שלוש חבריו קלטו את מצבו האמיתי ופשטה השמועה בכיתה שהוא חסר בית, ומרוב בושה הוא לא חזר לכיתתו.

וכך בלית ברירה היתום התגלגל ברחובות רעב ועייף ומוזנח, עד שהוא נשבר, וגאותו נשבתה, ובראש כפוף ומושפל בא לבית הוריו המאמצים וביקש את סליחתם בבכיות, ומאז הוא התחיל להודות להם על כל טובה שגמלו איתו, וגם התחיל לעזור ממש בעבודות ומטלות הבית, ובוודאי לא העז פניו לדרוש כלדהוא.

ואת פשר השינוי הסביר הבעל לאשתו, שאותו יתום כאשר התרגל לקבל טובות, אז הוא כבר לא ראה אותם כטובות

ללמדנו, שעלינו להתחזק במידת הביטחון, ותמיד לראות את חצי הכוס המלאה, ולעולם לא נחשוב שחצי הכוס המלאה היא חלק טבעי מחיינו שפשוט שמגיע לנו, אלא חובה עלינו להאמין שכל מה שיש לנו גם אם התרגלנו אליו, בכל זאת זה נס, וזה מתוך חסדי ה' ורחמיו עלינו, כי בתוך רגע הכל יכול לקרוס לאבדון, ולא נודע כי בא אל קרבנה, ולכן חובה עלינו להודות לבורא על כל חסדיו עמנו, ועל כל מה שהרגלנו בטובו ובחסדיו תמיד בחסדיו ובטובו, ובעזרת ה' נזכה לראות בכוס המלאה שיתמלאו כל משאלות לבנו לטובה בקרוב אמן.

ובלי ספק, ברגע שאדם חי בהכרה שהוא מוקף תמיד בחסדי ה' ובניסיון, הרי שהוא מתמלא הכרת הטוב ומשיב לבו, יתברך בעמל התורה ובעמל התפילה ועמל הוא בעבודת ה' מתוך שמחה ומתוך הכרת הטוב.

פלא עצום, שהרי ידוע שהשם יעקב מסמל את זמן צערו וגלות יעקב ועם ישראל, ואילו השם ישראל מסמל את מצב עם ישראל של שמחה וגאולה ואור לעם ישראל.

ואם כן פלא עצום איך יתכן שבתחילת נוסא זה שאכן מתחיל בשם יעקב שמדבר על צער יעקב ואחים על הרעב ועל דרישות יוסף שישלחו את האח הקטן, איך יתכן שבאמצע צערו של מופיע השם "ישראל" – ויאמר ישראל למה הרעתם לי להגיד לאיש העוד לכם אח??!

ונראה לתרץ, שהיה כאן נס גדול ועצום ממש מידת הרחמים, שהרי היה להם כעס עצום נגד האיש – יוסף שהעליל עליהם סתם עלילת דברים שהם מרגלים, וחטף להם את שמעון כבן ערובה, ודורש מהם להוריד את בנימין האח הקטן כשאר יעקב אבינו ממש לא היה מעוניין בדבר, כי פחד מאוד שיקרה אסון לבנימין.

ואנשים אחרים במצב כזה מסוגלים מרוב כעס וזעם לקלל את אותו מציק ורודף רעה בקללה נמרצת, ואילו אם חלילה היה יעקב אבינו מקלל ובצדק לכאורה את האיש על כל העלילות והדרישות המשונות, אם כן היה נגרם נזק

וטהר לבנו - מקץ

שמלמד זכות על השני מלבד מה שהקב"ה מלמד עליו זכות, הוא יהנה מההפתעה שיגלה כאכן צדק בלימוד זכות, וגם אם חברו חשב עליו לרעה, אם אכן יגלה עד כמה ניסה זה ללמד עליו זכות למרות הקושי הגדול כל השנאה תתהפך לאהבה ולהערצה, ורק רווח והצלחה תעמוד לו מלימוד זכות!! במקום שנאה ומריבה שאין מזה כל רווח ותועלת!!

אשר ימצא אותו מעבדיך ומת – גלגול עשרת השבטים בעשרה הרוגי מלכות

יהיה קודש לה" – שרבי עקיבא היה עשירי והוא קודש לה'. וגם הקדוש מהר"ש מאוסטרופולי הי"ד בניצוצי שמשון בחוקותי כז' לב' מבאר כן בשינוי קל בהסבר הפסוק והוסיף (וכן מובא באר"י ז"ל בליקוטי הש"ס ברכות), שזה הכוונה אשריך רבי עקיבא שיצתה נשמתך באחד ברכות סא', שהכוונה בשביל אחד דהיינו שרבי עקיבא נהרג תחת השכינה כביכול.

ובפשטות יש כאן מחלוקת בין המדרשים, ולפי המדרש שרבי עקיבא היה כביכול עשירי קודש לה' במקום השכינה כביכול, בכך אכן תירצו מדוע נהרג רבי עקיבא למרות שהיה בן גרים, ובכל זאת יתכן לתרץ גם דעת המדרש שרבי עקיבא נהרג תחת שמעון, וזאת דווקא בגלל שהצטער רבי עקיבא שלא קיבל את הנשיאות כי הוא בן גרים, שדווקא בגלל זה זכות הייתה לרבי עקיבא להתחבר לשורשי עם ישראל ולתקן נשמת שמעון, וכך במותו זכה רבי עקיבא להתחבר לעם ישראל כאחד השבטים.

ויתכן עוד בדרך אפשר ששני המדרשים מתחברים כאחד, וכפי שראיתי באר"י כוונת האר"י סא' ובליקוטי הש"ס ברכות, שבגלל שרבי עקיבא היה בן גרים ונשמות הגרים תלויים בשכינה ואינם זזים משם לכן דווקא רבי עקיבא שימש כנגד השכינה, ואם כן אפשר להוסיף עוד שדווקא בגלל שרבי עקיבא היה בן גרים לכן יכול היה יכול להתנדב למיתה ולכפר על השבטים ולכן לשמש גם תחת שמעון, בבחינת זכין לאדם, וגם מהטעם שנראה לקמן בשם המגלה עמוקות בקשר של שמעון וכד' משבט שמעון לר"ע ותלמידיו, וזאת מלבד מה שהוא גם תחת השכינה, ובעצם בכך הושלם שתי תשוקות שהיו לרבי עקיבא בחייו, א. להיות בשורשי עם ישראל שלא יחשב כבן גרים, ב. למות על קידוש ה', כפי שהעיד בעת מותו שכל ימיו השתוקק למות על קידוש ה', ואולי לכן סבל מוות אכזרי מכולם כי סבל פעמיים כביכול בעבור שניים כביכול.

ואולי זה מרומז וכדברי בדומה לרבי רחמים מלמד הקודמים, "וכל מעשר בקר וצאן" דהיינו רבי עקיבא שהיה רועה בקר וצאן, "יעבר" ר"ת רבי עקיבא בן יוסף, "כל אשר יעבר" ר"ל גלגול ועיבור נשמתם יהיה תחת נשמתם - "תחת השבט" דהיינו שבטים, אבל "העשירי יהיה קודש לה", - אך בשינוי מעט מדבריו, שהיות והפסוק הזה מדבר כולו על רבי עקיבא מתחילתו "וכל מעשר בקר וצאן" דהיינו רבי עקיבא שהיה רועה בקר וצאן, וגם "יעבר" ר"ת רבי עקיבא בן יוסף, אם כן כך משמעות הפסוק, שרבי עקיבא ישמש כאחד השבטים "יעבר תחת השבט" - תחת שמעון, וגם יהיה עשירי קודש לה'.

שוב מצאתי מפורש בילקוט ראובני כדברי, שר"ע היה מתאוה למסור עצמו למיתה על גלות כבוד השכינה במכירת יוסף, ואם על פתיחת הקלקלה שאמר שמעון "הנה בעל החלומות" והוא היה גלגול שמעון, ואם על שיתוף השכינה שהיה ר"ע במקום השכינה. ולפי זה מובן שעד ר"ע לא דרשו כל עשה שבתורה מחמת "את ה' אלוקיך תירא" – וכי את מי נרבה ונדמה לה'!! עד שבא רבי עקיבא ודרש "את ה' אלוקיך תירא" – לרבות תלמידי חכמים, כי הוא כיפר במיתתו תחת השכינה ולכן זכה לרבות תלמידי חכמים, וכפי שכתב רבי שמשון מאוסטרופולי שם, ויתכן להוסיף עוד לפי הנ"ל ועל פי יסודו של רבי שמשון, שדווקא

כתב הפנים מאירות, שכאן נזרקה נבואה לאחים הקדושים שעל עיון מכירת יוסף יתרגו עשרה הרוגי מלכות, ומובא בזוהר שנשמת האחים התגלגלה בעשרה הרוגי מלכות, וזה נרמז בדברי האחים הקדושים "אשר ימצא אותו מעבדיך" – דהיינו שיבוא בגלגול – "ומת".

ואכן ראיתי בילקוט ראובני – וישב, שכל מה שאירע ליוסף בו לקו עשרה הרוגי מלכות, נשמות עשרת השבטים שמכרו את יוסף, אומנם להפתעתי ראיתי שהוסיף שם שרבי עקיבא הוא גלגול שמעון, וכפי שר' יוסף אנגל ב"גליוני הש"ס" בנזיר מביא בשם ספר "נזר הקודש" שמבואר בזוה"ק זוהר חדש רות פט' ג' ובאר"י"ל שער מאמרי רשב"י שעשרה הרוגי מלכות היו גלגול עשרת השבטים, ור"ע היה גלגולו של שמעון, ולכך היו לו יסורים יותר גדולים מכל עשרת הרוגי מלכות, (וכמובא בגמרא סנהדרין סח' אמר להן ר"א "תמיה אני אם ימותו מיתת עצמן" אמר לו ר' עקיבא: "שלי, מהו? "אמר לו: "שלך קשה משלהן"), כי שמעון נכנס בעובי הקורה של מכירת יוסף, שאמר "הנה בעל החלומות".

ולכן כשהגיע רבי עקיבא למקרא זה "אשה הפרם וה' יסלה לה" המדבר באשה שהפר לה בעלה והיא לא ידעה, והתורה אומרת שהיא צריכה כפרה וסליחה, וכשהיה מגיע ר"ע אצל פסוק זה היה בוכה, ומה מי שנתכוון לעלות בידו בשר חזיר ועלה בידו בשר טלה טעון כפרה וסליחה, המתכוון לעלות בידו בשר חזיר ועלה בידו בשר חזיר על אחת כמה וכמה, משום שידע שיצטרך לקבל יסורים גדולים עבור חטא מכירת יוסף.

ופלא עצום הוא כי רבי עקיבא היה בן גרים ומדוע הוא יסבול על חטאי השבטים?! ומדוע הוא יהיה תחת שמעון שלא היה אבי זקינו ומיוצאי חלציו?! וגם מצאנו ברבי עקיבא שהפסיד ולא קיבל את הנשיאות כשהעבירו את רבן גמליאל מנשיאותו, כי נבחר רבן אליעזר בן עזריה לנשיא ולא רבי עקיבא, ומצאתי בירושלמי ברכות פ"ד א' שהיה רבי עקיבא יושב ומצטער ואמר: לא שהוא בן תורה יותר ממני, אלא שהוא בן גדולים יותר ממני, אשרי אדם שזכו לו אבותיו, אשרי אדם שיש לו יתד במי להתלות בה, אז אם לא זכה בנשיאות בגלל שהיה בן גרים מדוע שייסבול ייסורים תחת השבטים שלא היו זקניו? ועוד קשה שהרי היו רק 9 אחים שמכרו את יוסף שהרי ראובן פרש מהם לשקו ולתעניתו וחיפש תחבולות להשיבו לאביו, ויוסף ובנימין לא מכרו אם כן מדוע מתו עשרה הרוגי מלכות?!

ואכן האיר עיני תלמידי היקר יהודה הוצלר נ"י ששמע מדרש נפלא וחיברו לעניין, (וראיתי מספר ספרים שהביאו זאת ממדרש קדום מכתב יד אבל לא מצאתי במדרשים כזאת), אך ב"ה מצאתי מקורו, בספר כסא רחמים מהרה"ק רבי רחמים מלמד פ' וישב כתב שמכרו את יוסף בעשרים כסף, והשבטים היו תשעה ושיתפו הקב"ה עמהם, ולכל אחד הגיע שתי כסף ואת חלק הקב"ה השליכו לשדה, ואר"ל: אחר כמה וכמה שנים מצא את הכסף, יוסף אבי עקיבא שהיה עני, וקידש אשה בכסף הזה, ויש אומרים שיוסף אביו קנה בל"ט אשתו נעלים לאשתו כמו שקנו שבטים בחלקם נעלים, ונולד לו רבי עקיבא שנתפס בין עשרה הרוגי מלכות שהיה חלק ה'.

וזוה מרומז בפסוק "וכל מעשר בקר וצאן" דהיינו רבי עקיבא שהיה רועה בקר וצאן, "יעבר" ר"ת רבי עקיבא בן יוסף, "כל אשר יעבר" ר"ל גלגול ועיבור נשמתם יהיה תחת נשמתם - "תחת השבט" דהיינו שבטים, אבל "העשירי

וטהר לבנו - מקץ

כי בסוד הגלגול היה אהיו. וכמו שמתו בשביל שמעון כ"ד אלף מישאל בשיטים לפי שהרג כ"ד אלף בשכם, ותוקנו בכ"ד אלף תלמידים שהיו לו לרבי עקיבא כי רבי עקיבא הוא גלגול שמעון שבגללו מתו 24 אלף בשכם מגלה עמוקות אופן עג', וכפי שהארכתי בספרי בעניין בשם הרמ"ע פאנו בפרשת תרומה.

ואם כן יש 11 בעניין הרוגי מלכות, כי 9 מכרו את יוסף ואחד כנגד השכינה ועוד אחד כנגד יוסף, ולכן מתאים שרבי עקיבא שימש כשניים, ולכן נהרגו רק 10 צדיקים – עשרה הרוגי מלכות.

מדוע היה רבי ישמעאל מהרוגי מלכות גלגול תחת יוסף??

אם כן מובן השבטים צריכים תיקון ולא מועיל מחילת יוסף שהרי כאן צריכים כפרה מהקב"ה על שהכשילו צדיק יסוד עולם כשמכרוהו לעבד ולסכנה רוחנית, אבל גם ליוסף צריך תיקון כי יצאו ממנו יי טיפות וכמעט נמחה שמו מבין השבטים וכמעט נקרא רועה זונות כפי שהוכיחו אביו שהתגלה לו בדיוקנו.

אגב למרות שרבי עקיבא היה ממנהיגי מרד בר כוכבא ברומאים שאפילו כינה אותו "משיח", בכל זאת הרומאים שניצחו בסוף לא הרגו את רבי עקיבא בגלל שהנהיג רוחנית את המרד אלא רק בגלל שלימד תורה, ולא פשוט המשפט שאמרו על רבי עקיבא "אשריך שנתפסת על דברי תורה"!!!

ויאמר אליהם יוסף ביום השלישי זאת עשו וחיו את האלקים אני ירא

כולם ביחד ימריצו אותנו לקבל החלטה ליראת שמים טהורה העומדת לעד.

ונראה לענ"ד שאולי יראת שמים משמעותה פחד אמיתי עוצמתי ביותר מה', כמו שאדם לא יגע בחוט חשמל שיש בו זרם, כך אדם לא יהא מסוגל לחטוא נגד רצון הבורא, ויראת שמים כזו מגיעה על ידי הכנעה והתבטלות מוחלטת לבורא עולם, ולכן רק כאשר אברהם אבינו בלי פקפוק הסכים הלכה למעשה נגד כל השקפת עולמו המפרסמת של מידת הרחמים, לשחוט את בנו יחידו ובשמחה, כאילו הולך לקיים מצוות עונג שבת, כי ביטל דעתו ורגשותיו ורצונותיו לחלוטין, בפני רצון וציווי בורא עולם, זה יראת שמים מושלמת, המשמשת דוגמה לכל עם ישראל בכל הדורות, שיראת שמים זה כניעה מוחלטת לבורא יתברך, וממנו ילמדו וכן יעשו.

וכמו כן יש לנו ללמוד מטענת אברהם לאבימלך שאם אין יראת שמים – יהרגו אותי על דבר אשתי, הכוונה שכשאין הכנעה מושלמת בפני בורא עולם אלא אדם נגוע באינטרסים עצמיים, אם כן אפשר להגיע לרציחה בהיתרים מפולפלים מתוך שיבוש טענות ומענות כאותו תלמיד שטיהר את השרץ בק"ן טעמים, ורק כשיש יראת שמים אזי לא משבשים את הצדק והיושר האלוקי גם כשיש אינטרסים עצמיים, כי אדם ביטל באמת את כל רצונותיו לרצון בורא עולם בלבד.

ויתכן שרוב בני האדם שעובדים את ה' שעושים מצוות אבל גם חוטאים, למרות שרצונם ושאיתם באמת להיות צדיקים ולקיים מצוות ולא לחטוא כלל, זה לא מתוך יראת שמים, אלא מתוך אמונה בה' ואהבת ה' ואכפתיות לרצות את ה' ולא להכעיס חלילה את בורא עולם, וגם יראת העונש, כל זה ביחד גורם לנו לשאוף לקיים מצוות ולא

בגלל שרבי עקיבא היה גם תחת השכינה מלבד מה שהיה תחת שמעון מזה למד שיש חיבור בין ה' לתלמידי חכמים.

אומנם לפי זה קשה שאם רבי עקיבא שימש תחת ה' וגם תחת שמעון שזה 2 מתוך המניין שהיו במכירה של יוסף, אם כן למה מתו עוד 9 צדיקים, הרי רק 8 נוספים היה להם להיהרג??

ונראה שהסבר זה מתאים לדברי הילקוט ראובני שרבי עקיבא כנגד שמעון ורבי ישמעאל היה כנגד יוסף, ולכן אמר רבי עקיבא לרבי ישמעאל סנהדרין נא, ישמעאל אחי,

קודם ביארנו שרבי ישמעאל היה מהרוגי מלכות תחת יוסף, ופלא מדוע צריך שיהרג תחת יוסף שנמכר בעצמו ולא חטא במכירה?? אך ראיתי בילקוט ראובני שהביא מספר חסד לאברהם עין משפט נהר כה' שיוסף בגלל שגרם לאחיו שישנאו אותו ושימכרו אותו לעבד, לכן נגזר על רבי ישמעאל שהיה יפה תואר כיוסף שיכפר על יוסף.

אומנם התחדש ב"ה הסבר נפלא בדבר, שראיתי ילקוט חדש עשרה הרוגי מלכות בשם גלסאני דף ו' שמקשה הרי יוסף מחל לאחיו השבטים על המכירה, אם כן מדוע נענשו על כך?? ולכן כתב שיש כאן עיוות הדין כביכול, בגלל קטרוג גדול שבכל זאת נענשו על זה. **אומנם** באות ו' כתב שבגלל יי טיפות שאיבד יוסף בעת הניסיון עם אשת פוטיפר שהם כנגד השבטים שכמעט נכשל לגמרי רח"ל עד שנעץ ציפורניו כמבואר בגמרא סוטה לו'.

היות והכל בידי שמים חוץ מיראת שמים, לכן טוען בעל ההפלאה בפנים יפות, שאדם שיש בו יראת שמים כשיש צורך יכול הוא לשבח את עצמו שיש לו יראת שמים, כפי שמצאנו שיוסף השתבח זאת בפני אחיו, כי זה הדבר היחידי שבאמת שייך לו, כי הוא עבד על זה בעצמו, ומתגאה הוא כביכול בנוצות שלו, ולא בנוצות של אחרים, כי אכן אין לאדם להתגאות יראת שמים – זה לא גאוה כי האדם עבד על זה לבדו, מה שאין כן בשאר המעלות הקיימות כחכמה עושר וחוזק ויחוס וכו' כל אלו מתנת שמים היא שקיבל מהקב"ה ועל פי גזירת הבורא עוד קודם יצירת הולד, ולכן במעלות הללו אין לו לאדם להתגאות בהם, כי זה מעלות לא שלו, אלא של בורא עולם.

ולמרות שמתפללים בתפילת ובא לציון "וישם בלבנו אהבתו ויראתו" אין הכוונה שנקבל יראת שמים מאת ה', שהרי הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים, אלא מבקשים ומתפללים שהקב"ה יעורר אותנו ליראת שמים, כגון שנשמע משפטים מיוחדים שיבהילו את רוחנו, כפי מה שקרה לי אישית כשמעתי את השיחה הראשונה בחיי מפי מו"ר הגאון הרב ישראל בונם שרייבר שליט"א בסעודת הכתרתו לרב קהילתנו, שהפתיע אותי כששאל שאלה רטורית: וכי כך אתה מוכן למות?? וזה ממש הבהיל אותי כי באמת כאשר אדם שקוע בהבלי העולם הזה זה בוודאי לא המצב האידאלי למות, וכמאמר חז"ל שוב יום אחד קודם מיתתך, וממילא בכל יום יהיו בגדיך נקיים, ואכן כמו שאומרים לפעמים משפט נכון בזמן הנכון פועל נצורות, ואכן מאותו יום גמלה בליבי ההחלטה להשקיע יותר ברוחניות מאשר בגשמיות.

ואכן עלינו לבקש שנקבל מה' כמה שיותר גורמים המעוררים לקבלת יראת שמים, וגם שיבואו כמה מעוררים יחדיו, כמה יש סיכוי גדול יותר שאחד מהם יפעיל בנו את

וטהר לבנו - מקץ

עצביכם - כל עצבון התענית תלחצו להסירו מכל וכל בדברים המשמחים.

דהיינו, שאם אדם מקיים את כל התורה כולה אבל הוא מנסה לגשר בין קיום המצוות ובין הנוחות שלו, שאפילו ביום צום במקום להתמסר לבורא בתשובה כשגופו מתייסר וחלוש, לומר בורא עולם מעוניין שעל ידי צער גופי אשקיע יותר בנשמתו, ואתבטל כולי לבורא במקום להשקיע בהנאות גופי, ומתוך הסבל לחשוב להקל על סבלם של העניים, ולנתק כל פתחי עבירה ורשע, תחת זאת האדם מעדיף להתעסק בתעסוקה משמחת לשכוח לגמרי מקושי הצום, זה מוכיח שהוא ההיפך מהכנעה והתבטלות בפני הבורא, ולכן על זה יש לצעוק בקול גדול, שאין כאן יראת שמים בכל דרך התורה והעבודה של אלו הבטוחים שהם יראים וחרדים לדבר ה', כדברי המצודות דוד בפסוק ב'.

ולמה לצעוק בקול גדול?? כי ממש כואב הלב ונשבר הלב, אתם שכל כך משקיעים בעבודת ה', אנא עוד צעד, לשלימות!! ליראת ה' טהורה עומדת לעד, שתזכו וגם שאני אזכה להיות יחד עמכם עבד ה' באמת ובתמים, וכך נזכה ל"ואני קרבת אלוקים לי טוב", ונזכה כולנו לכל טוב בזה ובבא אמן ואמן.

בזאת תבחנו חי פרעה אם תצאו מזה כי אם בבוא אחיכם הקטן הנה

עוד נראה לתרץ בפשטות, שבוודאי האחים שמעו את חוכמת יוסף העצומה, שלכך למרות שהיה עבד העלו אותו להיות משנה למלך, אם כן למרות שלא הבינו מה הקשר בין הבאת בנימין אחיהם הקטן להוכחה שהם האחים אינם מרגלים, בכל זאת אולי בכוח חוכמתו העצומה יצליח לחקור דרך בנימין הקטן האם הם מרגלים.

ולכן האחים פחדו לשקר ולהביא אדם מהשוק ולטעון שהוא בנימין, כי חכם כיוסף במעט חקירות חכמות יצליח לגלות שקר זה, למרות שהאחים יתאמצו להכין את הזר כראוי.

וידבר שר המשקים את פרעה את חטאי אני מזכיר היום – פוליטיקאי אנטישמי

שאוילי משתלם לו שפרעה יחיה כי אולי אצל מלך אחר הוא יפסיד את משרתו.

אבל עדיין הסיכון גדול יותר אם שר המשקים יגלה לפרעה שהוא התעלל בפרעה ונתן לפרעה להגיע עד שערי מוות, זה אמור עוד יותר לסכן את שר המשקים שמתוך כעס פרעה הוא יהרגו מיידית, ומי מדבר על הפסד משרה?

ועוד קשה כי מצד אחד שר המשקים אומר שהוא חטא נגד יוסף, ומצד שני הוא מבזה את יוסף ומשפילו בכל דרך, הרי זה סותר את דבריו שבא לתקן את חטאו נגד יוסף??

אלא שר המשקים חכם היה, שעל ידי אנטישמיות הצליח לרכך כעסו של המלך נגדו, שהסביר למלך כל מה שהתעכבתי עד עכשיו זה בגלל שאני לא רציתי לעזור ליהודי, ובזה קנה הוא את המלך, כי שנאה אנטישמית גוברת על הרבה שנאות אחרות.

ובזה תירץ למלך את התעכבותו למרות שזה ציער וסיכן את המלך, כי קשה היה לו לעזור ליהודי, וגם פחד שבגלל זה יהודי יעלה לגדולה דבר

לחטוא, אבל בגלל שאין יראת שמים מוחלטת לכן יש נפילות בחטאים וגם קיום המצוות אינו מושלם.

ועל כאלו שבטוחים הם שיש בהם יראת שמים וחרדים לדבר ה', כי יום יום הם מתפללים את כל התפילות ולומדים תורה בכדי לדעת וללכת בדרכי ה' ומקיימים את כל המצוות, רק הם מתפללים מדוע למרות כל זאת איך יתכן שהם צמים והקב"ה לא מביא את הגאולה.

ועליהם מצווה הקב"ה על הנביא – כמובא בספר ישעיהו נח' "קרא בגרון אל תחשך כשופר הרם קולך והגד לעמי פשעם ולבית יעקב חטאתם", ואותי יום יום ידרשון ודעת דרכי יחפצון כגוי אשר צדקה עשה ומשפט אלקיו לא עזב ישאלוני משפטי צדק קרבת אלקים יחפצון: למה צמנו ולא ראית ענינו נפשנו ולא תדע??

אבל התשובה גלומה בסיום הפסוק "הן ביום צמכם תמצאו חפץ וכל עצביכם תנגשו", וכפי שמבאר המצודות דוד התשובה היא: הן ביום צומכם וכו', כלומר כל אחד מכם מחפש במה ואיך להתעסק להפיג ממנו צער התענית, במקום להתעורר לחזור בתשובה לה'. "כל

מלך ראש הישיבה זצ"ל הקשה מדוע האחים הקדושים כשקיבלו דרישה מיוסף להביא את בנימין אחיהם הקטן להוכיח שהם לא מרגלים, לא הביאו אדם מהשוק שדומה בצבע עורו לאחים, וילמדו אותו על המשפחה, ויגידו שהוא בנימין אחיהם קטן?? למה באו ודרשו מיעקב אביהם לסכן בעל כורחו את בנימין.

ולפי הדברים הנ"ל נראה לתרץ זאת, שהיות ויוסף העיד עליו שיש לו יראת שמים, וכאמור ע"פ הגמרא בסוכה מט' שאדם שיש לו נשיאת חן בידוע שיש לו יראת שמים, ודבריו נשמעים - ברכות ו', לכן לא יכלו או לא רצו אחי יוסף להפר את בקשת יוסף כי דבריו נשמעו מחמת היראת שמים שבו.

כתוב במדרש רבה פט' ז' כיון שראה שר המשקים את פרעה שהייתה נפשו מבקשת לצאת – שכמעט מת מרוב צער, שר המשקין חישב בדעתו ואמר אם ימות פרעה זה ויעמוד מלך אחר איני יודע אם ישאיר אותי בתפקידי, לכן פתח שר המשקים ואמר לפרעה שני חטאים יש בידי, אחת שלא עשיתי ליוסף טובה והזכרתיו לפניך, ואחת שראיתך מצטער על פתרונו של חלום ולא גליתו לך שיש אחד שידוע לפתור את חלומך.

ושם אתנו נער עברי וגוי' אע"פ שהזכיר אותו הוא מבזהו, א"ר שמואל בר נחמן ארורים הם הרשעים שאין עושים טובה שלימה, ששר המשקים הזכיר את יוסף בצורה מביישת "נער" שמשמעותו שוטה, "עברי" שזה שנאת המצרים "עבד" שעל פי החוק המצרי אין עבד מולך ולא לובש בגדים מפוארים.

והתבוננתי במדרש, הרי שר המשקים כנראה שנא את פרעה על שזרק אותו לכלא ולכן לא היה אכפת לו שפרעה ימות מתוך צערו, אבל ברגע האחרון עשה שר המשקים שיקול פוליטי קר,

וטהר לבנו - מקץ

כדי יאוש מוחלט של פרעה שיבקש למות מצערו, ורק אחר כך בא יוסף והחזירה.

וגם 5 חכמים כטיפשים נהיו בכדי שפרעה יראה שאין פותר, וגם האנטישמיות של שר המקשים שביזה את יוסף כטיפש שנוא, עזרה מאוד ליוסף, שכאשר יוסף דיבר חזר החוכמה לחכמי פרעה, וקלטו בחוכמתם ששודרגה עוד יותר, שאין כאן רק פתרון חלום פשוט יחסית אלא הבינו בעומק תשובת יוסף ודרכו לפתרון הבעיה שיש בתשובתו חב"ד מושלם, ודווקא בגלל שהרגישו את המעבר החד בין נפילתם לטפשות לחוכמה עצומה בזכות ועבור גדלות יוסף, הבינו שחוכמת יוסף זה מאת ה'.

ולכן לא רק שהחכמים לא התקנאו בו שכביכול בא להתחרות במעמדם, אלא אדרבא אהבו את דברי יוסף בשלימות, והסכימו שפרעה פה אחד שמגיע ליוסף להיות משנה למלך כי הוא יוצא וחורג מהחוק המצרי הפוסל אותו ממלכות ושררה, מחמת חוכמתו העצומה שבנויה מסייעתא דשמיא מיוחדת.

וירא יעקב כי יש שבר במצרים ויאמר יעקב לבניו למה תתראו

עצמכם עשירים, הרי שאדרבא עלינו להראות את ברכת ה' שאין לנו בעיה לשלם ולכן מסרבים אנו לקבל מתנות חנם.

ואם כן, למה בימי הרעב היה עניין לא להתגאות באמונתנו וביטחוננו בה' הטוב, הרי אדרבא זו הייתה הזדמנות מושלמת להראות לכל הגויים את ביטחוננו בה' שלכן אין אנו דואגים כמו כל הכופרים בהשגחה הדואגים ליום המחר??

ואולי כי יעקב ראה ברוח הקודש שיש שבר טובה ותועלת גדולה ליעקב במצרים, רק לא ראה בבירור ששם נמצא יוסף, לכן זה וזה גורם, ששלח את בניו למצרים, כי באמת עדיין יש סיבה לא להתגרות באחרים רק בדרך כלל מידת הביטחון גוברת, אבל כאן הצטרפה הרוח הקודש שיש שבר במצרים, וצ"ע.

ויקרא פרעה וגו' ויתן לו את אסנת בת פוטי פרע כהן אן לאשה

יוסף כי בת זו ראתה וידעה את האמת שיוסף משך שנים התגבר ולא חטא עם אמא למרות כל תחנוניה ופיתוייה.

לכן היא ביקשה מפרעה שישימש כאפוטרופוס ויחתן אותה ליוסף הצדיק, וממילא כאשר יוסף התחתן עם הבת היורשת ממילא הוא הופך לאדון על בית פוטיפר, וזה עקר מהשורש את העובדה שיוסף היה עבד בבית פוטיפר, כפי שהורדוס רצה להתחתן עם בת חשמונאי כפי שמוצא בב"ב סוף ג' ע"ב.

מקץ שנתיים ופרעה חולם

והחשבון הוא, שבגיל 30 יוסף נהיה מלך, ולאחר מכן היו 7 שנות שובע, ועוד שנתיים רעב, ובשנת ה-40 ליוסף אז באו אחיו למצרים, ובסופו של תהליך בשנה זו בא יעקב וכל יוצאי חלציו למצרים.

שאסור חלילה שיהיה, ולכן מיד ביזה והשפיל את יוסף כביכול לצמצם את הטובה ליוסף עד כמה שאפשר.

אומנם כל שיקול דעת פוליטית ואנטישמית ואכזרית זו רק עזרה ליוסף, כי דווקא בגלל הארס שהוא נער טיפש ועבד מבוזה ושנוי, לכן התפעלו עוד יותר מיוסף כשהפתיע לטובה, שהוא חכם ומבין ודעת לעומת כל החכמים של פרעה שהכזיבו קשות.

כי הנה כתוב **במדרש באות** ו' שכל אומה ואומה שהיא מנהיגה בעולם הקב"ה מעמיד לה 5 חכמים גדולים וה' נותן בהם חכמה בינה וגבורה שישמשו אותה, וכ"כ למה כדי שיבא יוסף באחרונה ויטול גדולה.

שאמר הקב"ה אם יבא יוסף תחלה ויפתור את החלום, אין זה שבחו, כי יכולים החרטומים שיאמרו לו אלו שאלת אותנו כך היינו פותרים אותו לך, אלא כביכול הקב"ה הפיל את חוכמתם מהם בכדי שיפתרו בצורה טיפשית ומרגיזה עד

כתב רש"י ולי נראה כפשוטו, למה תתראו? למה יהיו כולם מסתכלים בכם ומתמיהים בכם שאין אתם מבקשים לכם אוכל בטרם שיכלה מה שבידכם, ולא הבנתי כוונתו הרי אדרבא שכולם יראו שצדיקים בוטחים בה' כמאמר הפסוק ברוך ה' יום יום, ואינם דואגים דאגת מחר כי על ה' הטוב בטחונם שכשם שפרנסם היום כך יפרנסם מחר.

והאיר את עיני כבוד הגאון הרב אליהו פרידלנדר שליט"א מנהל ת"ת תורת אמת ב"ב, שמצאנו דוגמא לכך בפרשת דברים פרק ב' פסוק ו' שכתוב שם "אכל תשברו מאתם (מבני עשו) בכסף ואכלתם וגם מים תכרו מאתם בכסף ושתייתם. כי ה' אלקיך ברכך בכל מעשה ידך ידע לכתך את המדבר הגדל הזה זה ארבעים שנה ה' אלקיך עמך לא חסרת דבר",

ומפרש רש"י: כי ה' אלהיך ברכך - לפיכך לא תכפו (ס"א תכפרו) בטובתו להראות כאילו אתם עניים, אלא הראו

קצת פלא מדוע פרעה משך את יוסף לאסנת, הרי האבא אחראי לנישואי בתו? **אלא** מצאנו **במדרש** מחלוקת מה קרה לפוטי פרע, לשיטה אחת מאז עזיבת יוסף את ביתו הוא העני ופשט רגל ולכן שימש ככומר לעבודה זרה, ויש שיטה ששמו את פוטי פרע בכלא.

ולפי הסבר זה מובן, שהיה כאן גאווה של פרעה, שהיות והעלילו על יוסף לכן שמו את המעלילים על יוסף כמעללים שהם עצמם הושמו בכלא, ואסנת חפצה מאוד להתחתן עם

חשבת אולי רמוז כאן, מ' קץ, דהיינו שנגזר על יוסף שרק בגיל 40 יזכה לפגוש שוב את אביו ובוזה יגמרו כל צרותיו, כי גם בעודו מלך כל עוד לא חזר לחיק המשפחה, ולא פגש באביו, הוא בעצם בגלות נפשית ורוחנית, בפרט ששכח את תלמודו מה שלמד בבית אביו.

וטהר לבנו - מקץ

הללו, די שיחלום בתחילת השנתיים ויפסקו חלומותיו עד עבור השנתיים יום בו נגזר על יוסף לצאת מהבור.

אלא דווקא בגלל שפרעה חלם במשך שנתיים אותו חלום ודבר זה הטריד מאוד את מנוחתו, זה גרם לפרעה להתלהב מאוד מפתרון החלום, ולתת ליוסף מלוכה, אבל לולי החלום שחזר על עצמו שנתיים, ייתכן ופרעה היה נותן מתנה ליוסף בלי מלוכה.

וא"כ זה מוכיח שהשנתיים עיכוב מהמלוכה זה היה חלק מתוכנית הקב"ה, ובלי קשר לעונש על חוסר בטחונו של יוסף, וכנ"ל שעל חוסר בטחונו נענש להישאר בבור האסורים ולא להיות חופשי מחוץ לבור.

ולפי יסוד הדברים, שהיה בחשבון שיוסף יפגש עם פרעה רק אחר שנתיים, וכך יהיה מ' קץ – שבגיל 40 ייפגש יוסף עם אביו, **מתורץ קושיית תלמידי היקר "משה גרוסמן"** **ני"ו מת"ת תורת אמת בני ברק**, שהקשה מדוע יוסף נענש על חוסר בטחונו בשנתיים ימים ולא בשנה אחת בלבד?

והתשובה היא כנ"ל, שממילא היה בחשבון ה' שיוסף יתעכב בעוד שנתיים, ועל כן יוסף נענש שהשנתיים הללו יהיה בבית האסורים ולא חופשי, בגלל חוסר בביטחון, שכביכול השנתיים היו תקופת זמן מוגדרת מראש.

וזה מזכיר לי סיפור ששמעתי שפעם חתן בא לקדש בטבעת את כלתו, והטבעת נפלה, מיד הרימה החתן וכולו נבוך, אבל שוב ניסה לקדש את כלתו, אבל להפתעתו ולהפתעת כולם שוב נפלה הטבעת, והמבוכה גברה.. ולחשופים עברו בין המשתתפים שמא מעשה שמים וסימן לביטול מעשה הקידושין כי פעמים סימן מאמת הוא, והחתן לפני שיחליטו לו על ביטול החופה והחתונה ניסה בשלישית לקדש אך פחד פחדים!! גם בפעם זו הטבעת נפלה!!

והרב אלישיב כך מספרים היה מסדר הקידושין, השתיק את סערת רוחות כולם, ואמר לחתן, עכשיו תקדש ותצליח, פשוט עד עכשיו לא הגיע הזמן לקדש, ורק עכשיו הגיע הזמן, והקב"ה עיקב בכמה רגעים עד שיגיע הזמן שאכן נקבע משמים לקידושין, ואכן בפעם הרביעית החתן הצליח לקדש לשמחת כולם, למרות שאולי זה היה נראה שאין כאן סימן טוב אבל מזל טוב בוודאי היה שם כי הרב אלישיב הציל את המצב ולא נתן למעשה שטן לבטל חתונה יהודית .

עלי היו כולנה

ואולי בדרך אפשר, שכאשר נכנס עשו ובכה על גניבת הברכות, יצחק גילה שיעקב רימה אותו, ואמר **"גם ברוך יהיה"**, ויתכן שכלול בזה שהברכות **"יתן לך אלוקים משמני הארץ וכו"** יתקיימו, מלבד הקללות **"עלי"** מחמת האי נעימות שנגרם ליצחק מחמת הרמאות, או מעצם העבירה שרימה את אביו הצדיק.

ויתכן שהבטחת רבקה הייתה, שהיא לוקחת אחריות אישית שבסופו של דבר יעקב לא ינזק מסכנות אלו **"עלי"**, שגם מעשו ולבן וגם מיוסף בסופו של דבר יעקב אבינו יצא בלי פגע, **ואכן** בכל אלו יצא יעקב אבינו בלי פגע כפי שמעיד הפסוק לאחר סכנת לבן ועשו כשהבריא יעקב מגיד הנשא, **"ויבא יעקב שלם"**.

ואומנם בדינה לא קיבל יעקב הבטחה מאמו, ולכן יעקב אבינו יצא מזה בפגע שבתו אכן שבה לביתו, אבל היא הייתה כבת שנרצחה כפי שהתורה **בדברים כב' כו'** משווה מעשה שכם בדינה

וממילא הקב"ה אומר ליוסף, השנתיים שהמתנתה ששר המשקים ימליץ טוב בעדך, זה היה המתנה בחינם, כי נגזר עליך לפגוש את אביך רק בגיל 40, והחשבון שזה יתאים לרצף האירועים שנגזרו משמים זה מחייב שתמתין עוד שנתיים בכלא, ורק אז יתחיל החשבון להסתדר לפי רצון ותוכנית הבורא יתברך.

ולמרות שכתוב **במדרש** שנענש להמתין שנתיים בגלל חוסר בטחונו כביכול בכך שפנה בבקשה לשר המשקים שיזכרנו, בכל זאת הוא יכל לצאת מבית הכלא, ולהיות חופשי שנתיים, ולמה התעכב עוד שנתיים בבית הכלא דווקא, זה היה עבור עונשו שבטח בשר המשקים ולא בהקב"ה שלכן המתין עוד שנתיים,

וראה לדבר, שהנה כתוב במדרש שפרעה חלם את חלומותיו במשך שנתיים שלמים, **והקשה החברותא היקר הרה"ג ר' אלדר נתנזון שליט"א** מדוע היה צורך שיחלום אותו חלום במשך שנתיים?

ונראה לתרץ א. שזה מוכיח שיוסף היה ראוי להגיע לפרעה תכף ומיד לולי ההשתדלות המיותרת שפנה

אבל הסבר זה נגד הסברי, כמו כן עדיין קשה מדוע היה צורך שכל יום במשך השנתיים ישלח לו ה' את החלומות

"עלי" ר"ת **עשו לבן יוסף**, מסביר הגאון **מווילנא**, שיעקב אמר שאמו הבטיחה לו כשדרשה ממנו לגנוב את הברכות בלי לחשוש מקללת אביו אם יתפס ברמאות, שהסבל שיהיה ליעקב זה רק עשו לבן יוסף, ולכן טען יעקב אבינו שלא יתכן שיסבול עוד צרות משמעון ובנימין.

ולכאורה קשה שהרי יעקב אבינו סבל גם ממעשה **דינה** שנחטפה ע"י שכם בן חמור, וסבל זה לא כלול ב"עלי"? וגם לא מצאנו שם שיעקב התלונן בסוג הטענה **"עלי"** היו כולנה? **כמו כן** מה המשמעות שרבקה אמרה **"עלי"** קללתך בני, שבפשטות המשמעות שיעקב לא יסבול אלא רבקה תסבול במקום יעקב, והנה זה לא קרה, שהרי יעקב סבל ולא רבקה?

וגם היות ויצחק בירך את יעקב ולא קללו מדוע יעקב סבל כביכול מקללת **"עלי"** שנראה שנובע מחמת קפידת יצחק אביו על גניבת הברכות, קפידה שנראה שלא קראה למעשה, ואם כן מדוע סבל זה בסופו של דבר כן קרה?

וטהר לבנו - מקץ

אין לי הגנה מהבטחת אמי, ואז אצא בנזקים גדולים כפי שיצאתי במעשה דינה!!

אומנם כפי שכתבתי בפרשת וישלח, גם מעשה דינה נגמר טוב, כי ככתוב **בספרי הקבלה** מזה יצא רבי עקיבא, ואולי יעקב אבינו התנחם מאוד בכך, ולכן לא בכה על מעשה דינה בטענה עלי היו כולנה, ומדוע הוזק בצער ופגם כזה יותר ממה שנגזר עליו ב"עלי", ועדיין צ"ע.

דרך חדשה לבאר העניין

קללה זה יהיה עליה ולא על יעקב, והיא בוודאי באהבתה את יעקב רצתה רק ברכות ליעקב וחלילה לא קללה בשום צד שיהיה.

ואכן לא היה אמור להיות קללה על יעקב בשום צד!! רק עשו לבן ויוסף היו ניסיונות קשים להגדיל את צדקותו של יעקב, כפי שאמר יעקב עם לבן גרתי ותר"ג מצוות שמרתי, וגם עמד בהצלחה בניסיון עם עשיו.

א. שלא התחבר ולא השתתף עמו למרות הצעת עשיו, ב. וגם שנקט בענווה כלפי עשו ולא בגאווה שה' הבטיח לי הגנה וגם צדיק אני כי תר"ג מצוות שמרתי, ואין לי מה לפחד,

אלא עדיין פחד שמא גרם החטא, וזה היה ניסיון גדול, לא להתגאות כלפי הקב"ה שאמר לה' קטונתי!! ואצל יוסף להמשיך בעבודת ה' למרות שהיה בטוח שהוא יורד לגיהנום כי מת אחד מבניו.

לרצח "כי כאשר יקום איש על רעהו ורצחו נפש כן הדבר", אבל זה היה כביכול באשמת יעקב אבינו כי הטמינה בתיבה ולא נתן לעשו אפשרות להתחתן עמה, שבכך יתכן שהייתה מחזירה אותו בתשובה וכדברי המדרש.

ואם כן טענת יעקב וכי בנימין גם יעלם ויחטף זה בשבילי צרה צרורה כי זה לא חלק מעלי, ועל זה

ובדרך חדשה נראה, שיעקב אבינו התעכב בכוונה בארץ ישראל כשנתיים ולא בא לפגוש את אמו, כי לא רצה להעמיד אותה במצב לא נעים שהיא הפצירה ביעקב אבינו לגנוב את הברכות, ויעקב אבינו פחד שמא יקבל קללה על גניבתו, ואמו התחייבה לו "עלי" קללתך בני, שזה ר"ת עשיו לבן ויוסף.

ולמרות שהיא קיבלה על עצמה את האחריות, ואת הקללות שלא יחולו על יעקב אלא אם כן רק עליה, בכל זאת יעקב כן סבל מעשו ולבן כפי שאמר לבניו "עלי היו כולנה שהתקיים כל הקללות שפחדתי מהם?

ולמרות שקללת צדיק אפילו על תנאי מתקיימת, אבל כאן היא אמו לחצה עליו שיגנוב את הברכות, ולא הייתה לו ברירה רק להסכים לבקשת אמו שגם לקחה אחריות עליה.

אבל באמת יתכן שבאמת יצחק לא קילל את יעקב, ואמו שאמרה עלי קללתך בני בוודאי התכוונה שגם על צד שיהיה

אדם שיש לו נשיאת חן בידוע שיש לו יראת שמים, סוכה מט' ודבריו נשמעים ברכות ו'

כבית דין על פי דין תורה פסקו על מכירת יוסף, בכל זאת ראית פני יוסף מתוך התבוננות ביראת שמים שבו, גרמה להם מיד לרחם על יוסף ולחזור בתשובה על מכירתו.

לאחר שיוסף אמר לאחיו שיש לו יראת ה', אחיו התבוננו בו וראיית פניו השפיעה על האחים שנשא חן בעיניהם, והשפעה זו למרות שלא ידעו שהוא יוסף, ולמרות שהם

ויהי מקץ שנתיים ימים – מתי יוסף עלה לגדולה ומתי יום הולדת פרעה

שלושת ימים, וכתוב שביום השלישי הוציאם מהמאסר ושחררם.

ופתאום התבוננתי בשמו של גדליה בן אחיקם שבגלל שהוא נרצח בג' תשרי לכן צמים ביום זה, שזה מתקשר ליוסף, שאחיו זרקו אותו לבור, וה' דאג להוציאו מהבור ולהקימו למשנה למלך ולגדלו על כל מצרים כנגד מחשבת אחיו, וזה רמוז בשם גדל קה בן אחי קם.

כי יתכן ושם מיוחד זה שימש לרמוז לישמעאל שקינא בתפקידו של גדליה שנהיה מנהיג על שארית הפליטה בארץ ישראל אחר חורבן בית ראשון, וישמעאל רצה להיות מנהיג כי טען שהוא מזרע וממשפחת המלוכה, ואילו היה מתבונן בשמו של גדליה בן אחיקם היה מבין שכמו שאחי יוסף לא רצו לגדל את יוסף בכל זאת ה' הקימו וגדלו מעל כל אחיו כי רצון ה' גובר על כל היגיון של שבטי קה, וממילא לא היה רוצח את גדליה, וממילא אחיו היה מתבטל גזירת 70 שנה,

בשבת פרשת וישב שאלני הבה"ח משה בן הרב יהושע כהן מיש"ק עטרת שלמה אופקים, מתי היה היום הולדת של פרעה? ועניתי לו שאם התורה לא גילתה כנראה שהתורה לא רוצה שנחגוג את זה?

אבל חשבתי לבדוק הדבר ומצאתי תשובה נאמנה על כך, כי הנה הרבנו בחיי כותב שמכך שכתוב שנתיים ימים, בא זה ללמדנו שזה שנתיים מלאות מיום ליום מאז שפטר יוסף את החלום לשר המשקים, והנה בגמרא מובא שיוסף יצא מהכלא ועלה לגדולה היה זה בראש השנה, ואם כן כשאמר יוסף לשר המשקים בעוד שלושת ימים יום הולדת פרעה, זה יוצא בג' תשרי, והרי זה צום גדליה, שאכן לא אוכלים ביום הולדת פרעה..

ואם תאמר שבעוד שלושת ימים הכוונה ביום הרביעי לאחר ג' תמימות, יש לכאורה להוכיח מהמקראות לא כן, שהרי בפרשתנו כתוב שיוסף טען לאחיו שהם מרגלים ושם אותם במשמר

וטהר לבנו - מקץ

ולכן יום הריגת גדליה בן אחיקם שקול כשריפת בית מקדשנו, כי יכלו לתקן את חורבן בית המקדש הראשון בויתור על הקנאה בין אחינו בית ישראל ולבטל את גלות 70 שנה, ואולי להקדים את בניין בית המקדש מחדש במהרה, וכל זה קרס מחמת שנאת ישראל בין היהודים רח"ל

שמעאנו בנביא הושע ו' יא' כפי' המצודת דוד שהיה בלב ה' להשיב את עשרת השבטים מהגולה עוד קודם חורבן בית ראשון, אבל בסוף מידת הדין ביטלה את מידת הרחמים, כי בני יהודה הבעירו חמתי במה שאחזו בדרכי ישראל לעבוד עבודת כוכבים כמותם, והיות ועשרת השבטים גרמו לקלקול ממלכת יהודה לכן התבטל הרחמים לגאול אותם, ועד היום במשך אלפי שנים הם אבודים בין הגויים.

נחש ינחש איש אשר כמוני

מה שיוסף ניצול בבור היה מחמת כוח התורה וקדושתו ולא חלילה מחמת ניחוש וכישוף?? ואז יצטערו מאוד שאיך בכל זאת מכרו צדיק למקום טומאה.

לכן יוסף הצדיק הכין את הקרקע שברגע שיתברר לשבטים האמת שהוא יוסף, לא יאמינו שניצול מהנחשים בכוח התורה ובכוח צדקותו וקדושתו ובכוח התורה, אלא יוסף אמר להם שניצול רק בגלל שהוא מנחש ויודע חבר ויודע ללחוש, ורק לכן הוא ניצול מהנחשים שבבור.

והיות ולדעת השבטים ניחוש אסור לישראל כפי שנראה בסמוך, לכן זה שימש סיבה נוספת לשבטים לא להחזירו לביתו אלא למוכרו כי נוסף חטא זה על מה שדנוהו כרודף, ויוסף כביכול עוד לימד עליהם זכות על שמכרוהו ולא החזירו אותו לביתו כאשר נוכחו שניצול מהנחשים והעקרים.

ולמרות שברגע שידעו שהוא אחיהם יוסף ממילא הוא הכירם ולכן בלי ניחוש ידע לסדר את הגדול לפי גודלו בסעודה, בכל זאת עדיין יש מקום לנחש כי נכון שהכירם כאחיו אבל בכל זאת עברו 22 שנים מאז היכרם בצעירותם, והתבגרו לגיל 40 50, ולדעת בדיוק מי כל אחד מהאחים שבפשטות היו דומים יחסית בלי טעות לזה עדיין יש מקום לניחוש בגביע כפי שפירש **ברשב"ם** שהיות ונולדו כולם תוך 7 שנים קשה לדעת סדר גודלן ולכן תמחו האחים.

ואכן ראיתי בספר **"ברוך מרדכי" להרב פריינד זצ"ל** שהביא **מפי השמועה**, שמובא **במדרש רבה צב"ה** שכשנתגלה הגביע באמתחת בנימין אמרו לו **גנב בן גנבת**, דהיינו כשם שרחל אמך גנבה התרפים שלא יוכל לבן לנחש היכן יעקב ולרדוף אחריהם כך גם אתה גנבת הגביע שלא יוכל יוסף לנחש היכן אנחנו ולרדוף אחרינו.

אגב זה הסבר נפלא מדוע רחל גנבה את התרפים לא חלילה שרצתה להשתמש בהם אלא להפריע מלבן לרדוף אחרי בני ישראל, ויתכן שאם הייתה משמידה את התרפים מיד כשגנבה אותם אולי לבן היה מרגיש שאין לו כבר קשר לתרפים, ואולי היה מכין תרפים חדשים, ואכן לבן כן מצא אותם למרות שהתרפים לא היו אצלו, כי עצם הדבר שהתרפים עדיין קיימים בעולם הוא הרגיש חיבור

בספר אזנים לתורה של רבי זלמן סורצקין זצ"ל הביא הסבר נפלא מהגאון רבי שמואל דוד וואלקין זצ"ל, שהאחים לא רצו להרוג את יוסף בידים ממש רק ע"י גרם, ואיך אפוא השליכו אחזו לבור מלא נחשים ועקרים, הרי זה כאילו הרגוהו בידים, אלא שחשבו אותו לחבר היודע ללחשי לנחשים שלא יזיקו, וכדברי רבי יהודה בן בתירא **בגמרא יבמות קכ"א** שאם אדם נשוי נפל לחפירה מלאה נחשים ועקרים אין מעידים עליו שמת ולהתיר את אשתו העגונה, כי חוששים שמא חבר הוא שיודע ללחוש לנחשים ועקרים, ובכח זה יתכן שינצל מסכנת הנחשים.

וכאן טמן להם יוסף (כלשונו) - של האזניים לתורה עקיצה חריפה!! שאת משמעתה הבינו רק אחר כך כאשר נתוודע להם שמה שהשלכתם אותי לבור המסוכן **"כי נחש ינחש איש אשר כמוני"**, שלכן הצלחתי להינצל מהסכנה.

אבל קצת קשה לי בהסבר זה, כי האחים ראו שיוסף ניצול מהבור המסוכן, שהרי אחרי שזרקוהו לבור הוציאו אותו חי ומכרהו לישמעאלים ומדיינים, וממילא הם כבר ידעו ממזמן שיוסף ניצול מהבור, וממילא אם קודם שזרקוהו אולי רק חששו שמא חבר הוא היודע ללחוש לנחשים כבר התברר להם מזמן המכירה שבוודאי חבר הוא שניצול מהבור על ידי לחש, וממילא לא היה צורך ליוסף להודיע להם שניצול כי הוא יודע לחש.

וכמו כן הרי יוסף לא חיפש לעקוץ את אחיו אלא אדרבא טרח להרגיעם כפי שכתוב **ברש"י פרק מה' ד' גשו נא אלי** - ראה אותם נסוגים לאחור אמר עכשיו אחי נכלמים קרא להם בלשון רכה ותחנונים??

וכמו כן ברגע שהתברר להם שהוא יוסף כבר התברר להם שיוסף באמת לא ניחש כלל אלא הכל היה כמשחק שעשה להם כאילו אינו מכירם, וברגע שהתברר להם שהוא מכירם הרי לא היה לו צורך בניחוש כלל?

אלא יתכן שיוסף הצדיק היה עניו גדול, כי מי שיש לו גאווה אומר הקב"ה אין אני והוא יכולים לדור בכפיפה אחת, ואצל יוסף כתוב **"ויהי ה' את יוסף"**, ויוסף בענותו לא רצה שברגע שיוודע להם שהוא יוסף, יתברר להם שיוסף הוא צדיק אמיתי וכל חלומותיו היו אמת שהרי התקיימו, וממילא

וטהר לבנו - מקץ

ולעני"ד בעצם ברגע שנודע לשבטים שהוא יוסף אחיהם ושנשאר בצדקותו כל השנים, אם כן היה אסור ליוסף לנחש כי מה שיש לו דין בן נח זה רק לחומרא, אבל האיסורים שיש לישראל בוודאי גם לדעת יוסף נאסרו השבטים, ואם כן בוודאי יוסף הצדיק לא ניחש בגביע אלא האחים ידעו בפירוש שהכל היה משחק ולא ניחוש.

אבל בכל זאת לכאורה היה מותר ליוסף להציל את עצמו מסכנה של נחשים ועקרבים על ידי ניחוש ולחש, כי רק על 3 עבירות חמורות צריך למסור נפש – ע"ז גילוי עריות, ושפיכות דמים, ואם כן מה התועלת שיוסף מודיע לאחים שהוא צודק בויכוח שיש להם דין בן נח שהרי הניחוש בגביע עבד עליהם לגלות סדר הבנים לפי גילם, הרי גם אם אין לשבטים דין בן נח רק דין ישראל גמור בכל זאת יוסף לא ניחש עם הגביע ורק כביכול הציל עצמו מסכנת הנחשים בבור על ידי לחש למרות שאסור לישראל כי פיקוח נפש דוחה עבירה זו?

ויתכן, שיוסף טען להם שהיות ואמו רחל טענה שיש לשבטים דין בן נח לחומרא, ויש צורך להשתדל להינצל מסכנת הניחוש והקסמים שלא יזיקו לעם ישראל שלכן גנבה את התרפים, ממילא טען להם יוסף שלכן למד את כללי הניחוש והלחשים בכדי לדעת להינצל מסכנות שיכולים להזיק להם לחומרא כבני נח, ולכן ידע את הלחשים להינצל מהבור עם הנחשים.

ולפי זה מובן נפלא מדוע השבטים סברו באמת שיוסף ניצל מהבור על ידי לחש, וכי מדוע סברו שיוסף שלמד עם אביו ב17 שנה שהיה בבית אביו, מדוע ילמד לחשים וניחושים וכו' בזמן פנוי שלא בטוח שהיה לו, אלא היות ויוסף טען שיש להם דין בן נח לחומרא, מסתבר שלמד את הלחשים והניחושים וכו' בכדי להינצל מסכנתם כפי שאמו רחל דאגה להצילם מסכנת התרפים.

וכאמור הסיבה האמיתית שיוסף ניצל היה בכוח קדושתו, וכל פלפול זה שניצל על ידי לחש עשה בגודל ענוותו בכדי שהשבטים לא יתנו לו כבוד על קדושתו ועוצמת תורתו שהגנה עליו מסכנה, וגם שלא יהיה עליהם תביעה מדוע לא החזירו אותו לאביו כאשר ראו שניצל בנס, וכאמור קודם.

ויהי מקץ שנתיים

"מקץ" והכתוב אצל אברהם "מקץ" עשר שנים, כמו שאצל אברהם אחר עשר שנים אף כאן אחרי עשר שנים. וא"כ פירוש "ויהי מקץ" דהיינו לסוף עשר שנים ועוד שנתיים. כמו כן כתב ש"ויהי מקץ שנתיים ימים". בגימטריא "בקץ עשר שנים":

ולפי שראיתי עד כמה נדרש פסוק זה בגימטריות וכו', אולי להוסיף מ' קץ, דהיינו שבגיל 40 שנה של

להם, ואולי הקשר הזה קירב אותו אל יעקב כשנמלט ממנו כביכול הקליטה התגברה.

ודחל הסתכנה מאוד מאביה שאם התירוץ שלה שאינה יכולה לקום כי דרך נשים לה, אזי לבן היה תופס אותה בגניבה יתכן והיה הורג אותה, ואולי בזכות זה שסיכנה את עצמה לשבש את קסמי אביה וניחושו, לכן לבנה יוסף ויוצאי חלציו אין עין רעה שולטת.

ונשוב לעניינו, שהנה המזרחי בראשית לו' ב' כתב שהמחלוקת בין יוסף אחיו לגבי אבר מן החי היה שיוסף סבר שיש להם דין בן נח לחומרא, ואילו השבטים סברו שיש להם רק דין ישראל, וממילא יש נפק"מ במחלוקת האחים גם לגבי ניחוש, שעל ישראל נאסר הניחוש וגם אינו מועיל בהם כפי שאמר ה' לאברהם צא מאיצטגנינות שלך אין מזל לישראל, כי ישראל מעל למזל, וכבר אמר בלעם לא נחש ביעקב וגו' שגם אי אפשר להזיקם ע"י נחש שאינו שולט בהם,

אבל על בן נח נאמר ירמיהו' "כה אמר ה' אל דרך הגויים אל תלמדו ומאותות השמים אל תחתו כי יחתו הגויים מהמה גויים יחתו ולא ישראל" שלכן נח מותר הניחוש כמבואר בגמרא בשבת קנ"ו.

ולפי זה מובן שרחל אם יוסף ובנימין גם סברה כדעת יוסף בנה שיש לשבטים קודם מתן תורה דין בן נח לחומרא, ולכן חששה שמא התרפים יזיקו לעם ישראל, ולכן גנבה את התרפים שלא יזיקו לעם ישראל שלחומרא דינם כבן נח שלכן זה יכול להזיקם.

ולכן כאשר השבטים ראו שבנימין גנב את הגביה שבו היה יוסף מנחש, אמרו לו גגב בן גנבת, כי חשבו שגם בנימין שגנב את הגביע כי סובר כאמו שגנבה התרפים כי סברה שיש להם דין בן נח ורצה להצילם מסכנת הניחוש שלא יזיקם יוסף בניחוש על ידי הגביע.

וזהו מה שהוכיחם יוסף "הלא ידעתם כי נחש ינחש איש אשר כמוני" שמזה שישבתם לפני הבכור כבכורתו ופירש"י מכה בגביע וקורא ראובן שמעון לוי יהודה יששכר בנים לאם אחת וכו' א"כ ראיתם שאני יכול לנחש, והניחוש חל גם עליכם, כי צודק אני בטענתי שיש לנו דין בן נח לחומרא. - מפי השמועה.

בעצם יוסף היה בבית האסורים עוד 10 שנים, וזה לא מפורש כל כך בפסוק, רק מפורש שבגיל 17 נמכר לעבד ובגיל 30 יצא מהכלא ומלך על ארץ מצרים.

והבעל הטורים מגלה שבפסוק ויהי מקץ זה מרומז, שמקישים ומשווים את הכתוב כאן

וטהר לבנו - מקץ

ואולי מ' שנות יוסף שהיו באותו קדושה בין בבית אביו ובין במצרים לבד בין הגויים, זה גרם שירד "קץ" – 190 שנה מחשבון 400 שנה שנגזר על גלות עם ישראל, ואולי לכן יוסף ידע לתת את קוד הגאולה "פקוד" שירד 190 שנה 400 שנה, כי בזכותו ירד ה"קץ".

ואולי מ' קץ, הכוונה בזכות 40 שנה שהיו עם ישראל במדבר בארץ לא זרועה שבכך עשו חסד נעורייך להקב"ה כפי שה' זכר לנו, זה גרם שירד "קץ" שנים 400 שנים של הגלות, ואולי זה פשר הלשון שכתוב בהגדה של פסח "שהקדוש ברוך הוא חישוב את הקץ לעשות", ולכאורה מה הכוונה "לעשות", ואולי בזכות מה שעם ישראל יעשו בהמשך דהיינו "חסד נעורייך, לכתך אחרי במדבר".

ויהי רצון שנזכה להתבונן ביראי אלוקים אמיתיים, שמתוך ההתבוננות בם, נזכה להתחזק ביראת ה' טהורה עומדת לעד, ושנזכה בפרשת "מקץ", "לחשוף זרוע קדשך וקרב "קץ" הישועה.

נקום נקמת דם עבדיך מאמה הרשעה. כי ארכה לנו השעה. ואין "קץ" לימי הרעה, שאין פירות של 190 שנה מהגלות רק בגלות מצרים ובגלות הארוכה, וכפי שכתבתי שמרומז ב"פקוד יפקוד" שכשם שה' הוריד כמניין פקוד 190 שנה מגלות מצרים, כדברי בעל הטורים, כך יתכן ש"פקוד" מרמז שכך יהיה בעוד גלות, ואולי לזה התכוון המשורר "ואין קץ לימי הרעה" שרק בגלות אדום שייך להפחית 190 שנה, וארכה לנו השעה, ומתי נזכה כבר לפירות ה"קץ" שכבר יבוא המשיח. דחה אדמון בצל צלמון הקם לנו רועה שבעה: והשב לנו בחנוכה הדלקת המנורה בת שבעת הקנים.

ואנא זכני נא להאיר את העולם ב 7 כרכים, של "וטהר לבנו", שהם על 5 חומשים, וא' על המועדים, וא' הגדה של פסח, ובעזרת ה' כציווי מפורש פעמים ממון שר התורה רבי חיים קנייבסקי זצ"ל עוד ספר על מסכת בבא בתרא. בקרוב ממש אמן ואמן.

מדוע חשב יוסף שפרעה יחוס על נער עברי שנמכר על ידי משפחתו ושמעבדו הענישו והשליכו לכלא?

מכולם, שזה מסמן שיוסף הוא אדם בעייתי מאוד שלא כדאי להתעסק איתו.

אלא התשובה הנראית היא, שיוסף פתר את החלומות כי ה' עמו, והיותו וה' היה עמו הוא הצליח בבית אדונו ובבית הכלא, כי אין השכינה שורה במקום עצבות אלא מתוך שמחה של אמונה וביטחון ועבודת ה' בשמחה,

ובזה רצה יוסף לשכנע את פרעה לשחררו, שפרעה יקלוט שיוסף הוא איש חזק ביותר שלא נשבר למרות שכל העולם נגדו והוא נמצא בשפל הכי נמוך ועוד יותר נמוך ולא באשמתו.

ובכל זאת יוסף לא קורס ונשבר אלא יוסף מלא שמחת חיים ועזרה לזולת ולכן ה' היה עמו בבית אדונו וגם בבית הכלא, ולכן ה' עזר לו לגלות את פתרון החלומות, מתוך שמחתו למרות המשברים.

ואדם חזק ועוצמתי כזה שנמצא הכי בשפל ושמח מאוד וקרוב לה' בעוצמת נפש הכי נשגבת כזה אדם ירצה פרעה להכיר גם בלי שפרעה יחלום חלומות.

לאמור: בלעדי אלוקים יענה את שלום פרעה

בפיו תשובה ופתרון טוב בפיו שיהיה לשלום פרעה, גם אם החלום חלום רע, ואכן החלום היה רע מאוד – שיהיה רעב בכל ארץ מצרים והמצרים הפגינו בצעקות לפרעה שאין אוכל, אבל תפילת יוסף התקיימה שהפיתרון שנתן לפרעה לשמור אוכל מימי השובע עבור ימי הרעב כאשר יהיה אדם חכם אחראי, בזה יתקיים "שלום פרעה" שלא ימרדו בו ויהרגוהו בימי הרעב.

אבל התקיים גם "לאמור בלעדי", שפרעה אמר אחרי דיבור יוסף, שאין כמו יוסף בכל העולם ויוסף יהיה מעל כולם, ופרעה הוסיף "ובלעדיך" לא ירים איש את ידו ואת רגלו בכל ארץ מצרים, ובזה התקיים מה שאמר יוסף "לאמור בלעדי".

יוסף אז זכה לקץ צרתו כי בשנת 40 ליוסף זכה לפגוש את אביו במצרים.

שהרי יעקב בן 63 כשנתברך מאביו, ועוד 14 שנה שהיה בישיבת שם ועבר, שאז היה בן 77 כמנין "מלאו" הכתוב בפסוק "כי מלאו ימי", כמובא בבעלי התוספות, ועוד 7 שנים שעבד בשביל אשה ראשונה הרי כדברי רש"י על הפסוק "הבה לי את אשתי", יעקב היה בן 84, ובשבע השנים הבאות נולדו כל ה 11 שבטים מלבד בנימין שנולד בארץ ישראל, ויוסף היה הנולד האחרון מבין 11 השבטים, וממילא יוצא שיעקב בלידת יוסף היה בן 91, ואכן יוסף פגש את אביו במצרים כשיעקב היה בן 130 כפי שאמר יעקב בפגישתו עם פרעה.

שאלני החברותא הרב אלדר נתנזון שליט"א, וכי מדוע ירחם על בחור שהמשפחה שנאה אותו ומכרה אותו וגם יושב בכלא בטענה שזו עלילה ובקיצור כולם נגדו ורק הוא בסדר.

כמו הנהג שהתקשר לאשתו שהיום כולם השתגעו שכולם נוסעים נגד כיוון התנועה, ואשתו אמרה לו אם כולם משוגעים עדיף להגיד שאתה היחיד המשוגע והם הנורמאלים.. שאתה היחיד שנוסע נגד כיוון התנועה?

וגם אם נטען שיוסף רצה לשכנע את פרעה לשחררו כי הוא יודע לפתור חלומות נכון, א. וכי יוסף ידע שפרעה יחלום ויזדקק לפותר חלומות דווקא את יוסף הנמצא בכלא?

ב. וכן לא משמע שזה עיקר הטענה אלא נראה שעיקר הטענה שיוסף טוען שהוא בחינם נמכר לעבד ובחינם נזרק לכלא הכל שלא באשמתו.

ג. וכי פרעה ירצה להוציא מהכלא אדם שכולם מאשימים אותו ואפילו משפחתו מכרה אותו לעבד העונש האכזרי

הרה"ג המו"ץ ר' יהודה ביילוש שליט"א הקשני, מדוע כתוב "בלעדי" מספיק שיהיה כתוב **אלוקים יענה את שלום פרעה**, ועוד יש לשאול מה פשר המילה "לאמור" וכי מי יאמר את הדברים אחרי דיבור של יוסף, שהרי "לאמור" בכל מקום הכוונה לאמור לאחרים? וגם אין **שלום לרשעים אמר ה'?**

והנה כתב רש"י "בלעדי" שלא התגאה אלא טען שאין החוכמה משלי אלא אלוקים יתן עניה בפי לשלום פרעה, ובזה ענה רש"י גם על השאלה "שלום פרעה" שלא דרש בשלום רשע, אלא הכוונה שפתרון החלום יהיה לטובת ולשום פרעה, וכן "לאמור" שכביכול יוסף ביקש מה' שיתן